

เป้าหมายที่ 17

**เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน
และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**

**SDG 17: Strengthen the means of implementation
and revitalize the Global Partnership
for Sustainable Development**

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 มุ่งยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก โดยเฉพาะความร่วมมือหลายภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ผ่านการระดมทุนที่เป็นตัวเงิน เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ตามความต้องการ จนสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ภายในปี 2573

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ความสามารถในการระดมเงินทุนเพื่อการพัฒนาของไทยในภาพรวมอยู่ในระดับที่เหมาะสม เห็นได้จาก **สัดส่วนรายได้สุทธิของรัฐต่อ GDP และสัดส่วนงบประมาณภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษีภายในประเทศที่สูงกว่าค่าเป้าหมาย** ในขณะที่สัดส่วนภาระการชำระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการของลดลงอย่างต่อเนื่อง และอยู่ในระดับต่ำกว่าเพดานที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม **การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิที่รวมการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Net FDI) ในปี 2562 ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงปี 2554 - 2561** ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินการเพื่อเสริมสร้างบทบาทความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาผ่านการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศในหลายรูปแบบ อาทิ การให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแก่ประเทศกำลังพัฒนา การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในมิติการพัฒนาที่หลากหลาย การสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์และการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัครไปปฏิบัติหน้าที่ยังต่างประเทศ และการปฏิบัติตามพันธะสัญญาทางด้านภาษีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) การให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดด้วยการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตา (Duty Free Quota Free: DFQF) แก่สินค้าที่ส่งมายังประเทศไทย เป็นต้น

การดำเนินการที่ผ่านมา

ในด้านการระดมเงินทุนเพื่อการพัฒนา ภาครัฐได้พัฒนาระบบภาษี โดยขยายฐานภาษีให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เช่น การปรับปรุงโครงสร้างภาษีสรรพสามิตรถยนต์ให้เป็นไปตามการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และการปรับปรุงอัตราภาษีสำหรับเครื่องดื่มตามมูลค่าและตามปริมาณความหวาน อีกทั้งได้ดำเนินการภายใต้มาตรการรองรับการย้ายฐานการผลิตของนักลงทุนต่างชาติ (Thailand Plus Package) และมาตรการการเงินการคลังต่าง ๆ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

ในด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้มีการดำเนินการในหลายด้าน เช่น การถ่ายทอดความรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการตรวจวัดกัมมันตภาพรังสีและระดับรังสีในสิ่งแวดล้อมในสปป.ลาว และกัมพูชา การพัฒนานโยบายและระบบติดตามคุณภาพอากาศในเมียนมา การสนับสนุนโรงสีข้าวให้รัฐยะไข่ในเมียนมา การพัฒนาโรงพยาบาลเมืองโพนโฮงในสปป.ลาว และการจัดสรรทุนการศึกษา

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพื่อการพัฒนาผ่านทุนฝึกรอบนานาชาติประจำปี และทุนศึกษาปริญญาโทนานาชาติในสาขาที่เกี่ยวข้อง และการให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตานอกจากนี้ ภาครัฐได้มีการดำเนินการในประเทศเพื่อความร่วมมือหลายภาคส่วน อาทิ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคเอกชนในคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) โดยได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมภาคประชาสังคมและภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Open-ended Working Group for SDGs: OEWSG for SDGs)

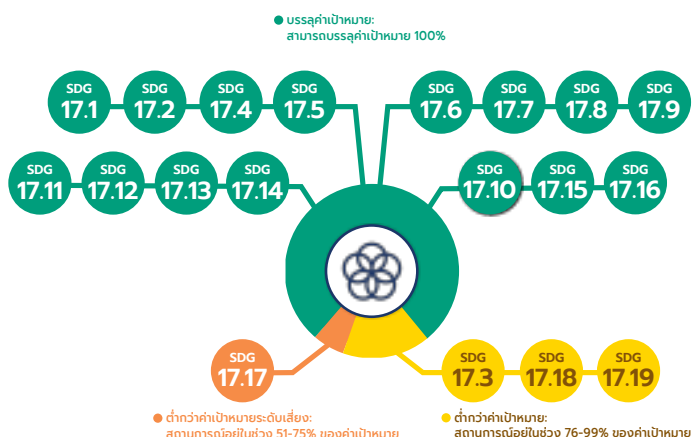
ความท้าทาย

การจัดเก็บภาษีในประเทศไทยยังคงมีช่องว่างระหว่างศักยภาพในการจัดเก็บภาษีตามศักยภาพทางเศรษฐกิจและภาษีที่จัดเก็บได้จริง (tax space) นอกจากนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ภาครัฐต้องกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งส่วนหนึ่งต้องอาศัยการกู้เงินจากต่างประเทศ ส่งผลให้ต้องมีภาระหนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในขณะที่ค่าจ้างแรงงานของประเทศที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับค่าจ้างแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านทำให้การลงทุนจากต่างประเทศยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก นอกจากนี้ การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการความช่วยเหลือของไทยยังมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ยังไม่เห็นผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะในแง่ของการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศผู้รับ

ข้อเสนอแนะ

ควรมุ่งบริหารจัดการจัดเก็บรายได้และการใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการคลังระยะปานกลาง โดยการขยายฐานและปรับโครงสร้างภาษี ตลอดจนยกระดับความสามารถในการจัดเก็บภาษีของภาครัฐในขณะเดียวกัน ควรสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน เพื่อให้การระดมทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในประเทศและการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศอยู่ในระดับที่เหมาะสม นอกจากนี้ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศควรดำเนินการในรูปแบบไตรภาคีร่วมกับประเทศพัฒนาแล้วและองค์การระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเพื่อลดข้อจำกัดด้านองค์ความรู้และเทคโนโลยีของไทย ซึ่งจะทำให้การให้ความช่วยเหลือมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการในประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในระยะต่อไป

ผลการประเมินสถานะของ SDG 17

กรณีศึกษา

การทูตเพื่อการพัฒนา: การสนับสนุน ทิมอร์-เลสเต ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความร่วมมือระหว่างไทยและติมอร์-เลสเต มีมาอย่างยาวนาน โดยได้มีบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ (MOU on Economic and Technical Cooperation) ระหว่างกันตั้งแต่ปี 2546 และมีโครงการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อีกหลายโครงการ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 สาขาหลัก ได้แก่ การเกษตร การศึกษา และสาธารณสุข

สำหรับภาคการเกษตร ประเทศไทยได้ส่งเสริมการพัฒนาทั้งในกรอบทวิภาคีและกรอบไตรภาคีภายใต้โครงการ Sufficiency Economy and Business Promotion in the Agricultural Sector ระหว่างประเทศไทย เยอรมนี และติมอร์-เลสเต โดยมุ่งพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ และสร้างชุมชนต้นแบบ ทั้งในด้านการปลูกพืชแบบผสมผสาน การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการเพาะปลูก การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร รวมถึงจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกรและยุวเกษตรกรผู้สนใจ

ด้านการศึกษา ประเทศไทยให้ความร่วมมือทางวิชาการเพื่อช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ติมอร์-เลสเต มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยการให้ทุนฝึกอบรม/ดูงาน พ.ศ. 2544 ในสาขาที่มีความสำคัญเช่น การเกษตร สาธารณสุขศึกษา นอกจากนี้ ยังได้ริเริ่มโครงการความร่วมมือการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ปี 2557 เพื่อส่งเสริมการศึกษา สุขภาพ อนามัย โภชนาการและการเรียนรู้ด้านการเกษตรให้กับเด็กนักเรียน โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนที่ขอพระราชทานเข้าร่วมโครงการฯ อีกจำนวน 2 โรงเรียน ในกรุงดิลี จังหวัด Emera และจังหวัด Baucau

ในด้านสาธารณสุข ได้มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยได้ริเริ่มหารือถึงความร่วมมือไตรภาคีในด้านสาธารณสุขระหว่างติมอร์-เลสเต ประเทศไทย และ UNFPA เพื่อส่งเสริมสุขอนามัยแม่และเด็ก ผดุงครรภ์ และการทำให้ผู้ป่วย HIV อยู่ในสังคมร่วมกับคนทั่วไปได้ โดยติมอร์-เลสเตยังให้ความสนใจต่อการพัฒนาสาธารณสุขขั้นพื้นฐานผ่านการจัดหลักสูตรฝึกอบรมและเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการกลุ่มโรคที่ไม่ติดต่อเรื้อรังซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่ในกลุ่มวัยรุ่น เช่น การห้ามสูบบุหรี่และห้ามดื่มแอลกอฮอล์

ที่มา: กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงสาธารณสุข
ที่มาของภาพ: เว็บไซต์สถานเอกอัครราชทูตไทย
ณ กรุงดิลี

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

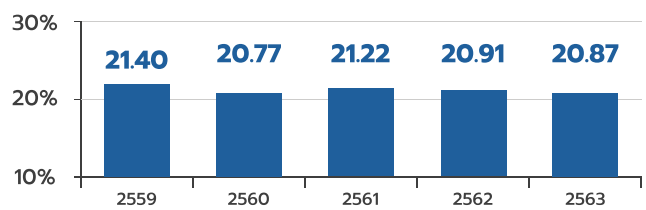
เสริมความเข้มแข็งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงการ
สนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อปรับปรุงขีดความ
สามารถของประเทศในการเก็บภาษีและรายได้อื่นของรัฐ

ระบบการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ของภาครัฐถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารและ
ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกมิติ เว้นตลอดจนการกระจายทรัพยากรไปยังประชากรกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้ ภาษี
ยังสามารถใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมหรือลดบทบาทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งยังสามารถลดภาระ
ทางการเงินคลังที่เพิ่มสูงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งการสร้างเสริมความเข้มแข็ง
ให้ระบบภาษีจะส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงมากขึ้น

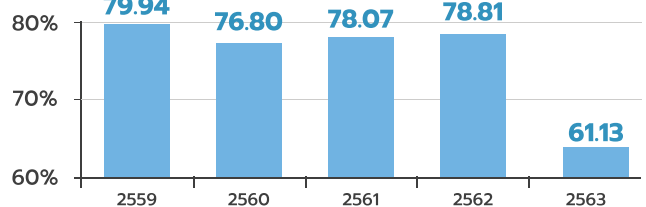
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในปี 2563 สัดส่วนรายได้สุทธิของรัฐต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 20.87 ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 21.40 ในปี 2559 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเก็บภาษี
และรายได้อื่นของรัฐลดลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม สัดส่วน
ดังกล่าวยังคงสูงกว่าค่าเป้าหมายของกระทรวงการคลัง
ซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ 19.6 ในปี 2568 ในส่วนของ
สัดส่วนงบประมาณภายในประเทศที่จัดสรรจากภาษี
ภายในประเทศ พบว่าตั้งแต่ปี 2559-2562 มีสัดส่วน
ค่อนข้างคงที่ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ร้อยละ 78.4 ซึ่งสูงกว่า
ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70.56 ในปี 2568
ก่อนที่จะปรับตัวลดลงมาที่ร้อยละ 61.13 ในปี 2563
โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก
และเศรษฐกิจในประเทศอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของ
โรคโควิด-19

สัดส่วนรายได้สุทธิต่อ GDP (%)

สัดส่วนรายได้สุทธิต่อวงเงินงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี (%)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงระบบภาษีมาอย่างต่อเนื่อง โดย (1) ขยายฐานภาษีให้มีความครอบคลุม
มากขึ้นด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลและการนำ
เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics)
มาช่วยในการวิเคราะห์หาผู้ประกอบการรายใหม่
ที่อยู่นอกกรอบฐานภาษี การบูรณาการข้อมูลภายใน
และภายนอกเพื่อเชื่อมโยงไปยังรายได้ที่แท้จริงของ
ผู้ประกอบการ การปรับปรุงระบบการคัดเลือก
ผู้เสียภาษีเพื่อกำกับและตรวจสอบ (Risk-Based Audit
System: RBA) เพื่อให้ระบบมีความสมบูรณ์ครบถ้วน
และการปรับปรุงระบบการคัดกรองผู้ประกอบการที่มี
ความผิดปกติเพื่อขยายฐานภาษีและสร้างความสมัครใจ

ในการเสียภาษี และ (2) ปรับปรุงระบบภาษีร่วมกับการ
บรรลุเป้าหมายอื่น เช่น การปรับปรุงโครงสร้าง
ภาษีสรรพสามิตรถยนต์ให้อยู่บนฐานของการปล่อย
ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์แทนฐานปริมาณความจุ
กระบอกสูบแบบเดิม การปรับปรุงอัตราภาษี
สำหรับเครื่องดื่มที่เติมสารอาหารหรือสารอื่น โดย
การจัดเก็บอัตราภาษีตามมูลค่าและตามปริมาณ
ความหวานของเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์
และการปรับเพิ่มอัตราภาษีการได้รับประโยชน์
จากการพัฒนาระบบสาธารณสุขไปรษณีย์พื้นฐาน
ด้านคมนาคมขนส่งของรัฐ เป็นต้น

เสริมความเข้มแข็งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงการ สนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อปรับปรุงขีดความ สามารถของประเทศในการเก็บภาษีและรายได้อื่นของรัฐ

ความท้าทาย

การจัดเก็บภาษีในประเทศไทยยังคงมีช่องว่างระหว่างศักยภาพในการจัดเก็บภาษีตามศักยภาพทางเศรษฐกิจและภาษีที่จัดเก็บได้จริง (Tax Space) ทั้งนี้ ในปี 2557-2562 สัดส่วนรายได้ภาษีต่อ GDP ของประเทศไทยเฉลี่ยร้อยละ 17 ขณะที่ศักยภาพของระบบเศรษฐกิจไทยนั้นสามารถมีรายได้ภาษีอยู่ที่ร้อยละ 25 ของ GDP ดังนั้นเศรษฐกิจไทยยังมีช่องว่างให้เก็บภาษีเพิ่มเติมได้อีกร้อยละ 8 โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดเก็บรายได้ภาษีของไทยต่ำกว่าระดับศักยภาพของระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) ฐานจำนวนผู้ยื่นแบบและเสียภาษีเงินได้มีขนาดเล็ก เนื่องจากโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำกัดให้ผู้มีรายได้จำนวนน้อยที่ต้องเสียภาษี ขณะที่เศรษฐกิจนอกกรอบของไทยยังมีขนาดใหญ่ ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากไม่อยู่ในฐานภาษีเงินได้ และ (2) อัตราภาษีของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่การปรับลดอัตราภาษีและการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีมียุทธศาสตร์เพิ่มขึ้นโดยการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุนของประเทศ ส่งผลให้รายได้จากภาษีนิติบุคคลลดลง นอกจากนี้ การให้สิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภาษีเพิ่มขึ้นส่งผลให้รายได้จากรายรับจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลดลง ในขณะเดียวกัน ยังมีประเด็นความท้าทายจากปัจจัยโครงสร้างของประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลในขณะเดียวกัน ก็จะเป็นการเพิ่มภาระด้านรายจ่ายภาครัฐในการดูแลผู้สูงอายุในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรมุ่งบริหารจัดการจัดเก็บรายได้และการใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการคลังระยะปานกลาง โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้และการปรับอัตราภาษีที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้แนวโน้มการใช้จ่ายเงินกู้เนื่องจากผลกระทบของโรคโควิด-19 ดังนี้ (1) เร่งรัดกฎหมายที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล เช่น ประมวลรัษฎากรเพื่อรองรับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ประกอบการอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศ การจัดเก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ผ่านกองทุนรวมให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว (2) ขยายฐานภาษีโดยการปรับปรุงระบบอิเล็กทรอนิกส์และพัฒนาฐานข้อมูลที่ใช้ติดตามการจัดเก็บภาษี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ ขยายฐานภาษี และปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้มีความเป็นธรรม ความเท่าเทียม และความเหมาะสมกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป รวมทั้งใช้การขยายรายได้ภาษีเป็นเครื่องมือในการบรรลุนโยบายสาธารณะอื่น ๆ ด้วย เช่น การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การสร้างแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการสร้างทุนทรัพยากรมนุษย์ (3) ทบทวนความคุ้มค่าของการใช้มาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลและสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศควบคู่กับการขยายฐานภาษีและการพิจารณาให้สิทธิประโยชน์พิเศษทางภาษีในลักษณะที่เฉพาะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น หรือการเลือกใช้แนวทางการพัฒนาปัจจัยอื่น ๆ ที่สร้างความสามารถทางการแข่งขันที่มีความคุ้มค่า เช่น การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิต และการสนับสนุนความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศ เป็นต้น และ (4) ปรับโครงสร้างภาษีให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจในยุคดิจิทัลและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางธุรกิจของประชาชน เพื่อช่วยให้ภาครัฐสามารถนำพื้นที่ทางการคลังกลับมาได้ส่วนหนึ่ง โดยไม่เพิ่มภาระต่อผู้ที่เสียภาษีอย่างถูกต้องในปัจจุบัน

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDG
17.2

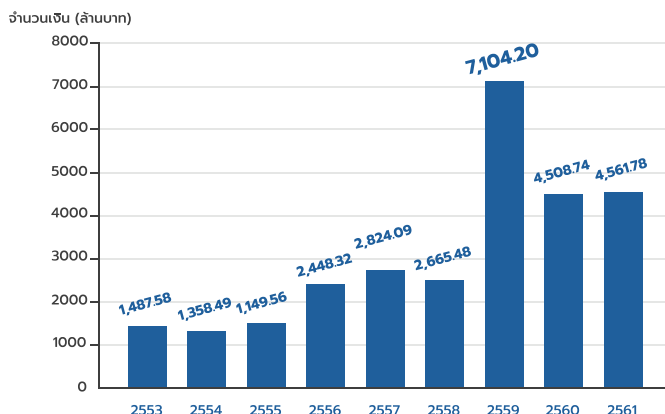
ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีเรื่องการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา
อย่างเป็นทางการ (ODA) อย่างเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศพัฒนาแล้ว
หลายประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายการมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา ร้อยละ 0.7
และมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ร้อยละ 0.15 ถึง 0.20 โดยผู้ให้ ODA
ควรพิจารณาตั้งเป้าหมายที่จะให้มีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

การให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการโดยภาครัฐ (ODA) มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และส่งเสริม
การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา
(Organization for Economic Cooperation and Development: OECD) ได้กำหนดให้กลุ่มประเทศพัฒนา
แล้วมีพันธกรณีที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาโดยมีสัดส่วนความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา
อย่างเป็นทางการต่อรายได้มวลรวมประชาชาติที่ร้อยละ 0.7 สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและร้อยละ 0.15 ถึง 0.20
สำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในปี 2561 ประเทศไทยมีมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ
เพื่อการพัฒนา 4,561.78 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.03
ของรายได้มวลรวมประชาชาติ จำแนกเป็นเงินกู้ 447.01
ล้านบาท (ร้อยละ 9.80) เงินให้เปล่าและความร่วมมือ
ทางวิชาการ 1,662.45 ล้านบาท (ร้อยละ 36.44) และ
เงินบริจาคให้แก่องค์การระหว่างประเทศ 2,452.32
ล้านบาท (ร้อยละ 53.76) โดยมูลค่าการให้ความช่วยเหลือ
ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเทียบ
ช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยยังคงถูกจัด
อยู่ในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางระดับสูง การให้
ความช่วยเหลือดังกล่าวจึงเป็นการแสดงถึงสถานะและ
บทบาทของประเทศไทยเทียบเท่ากับกลุ่มประเทศที่
พัฒนาแล้วรวมถึงแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้บรรลุ
เป้าหมายเกินกว่าค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

มูลค่าการดำเนินงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทย (พ.ศ. 2553 - 2561)

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา

ประเทศไทยมีความร่วมมือในการพัฒนากับนานา
ประเทศ 4 สาขาหลัก ได้แก่ ความเชื่อมโยงโครงข่าย
การคมนาคมพลังงานการพัฒนาเมืองและการพัฒนา
บุคลากร โดยในระยะที่ผ่านมาได้ดำเนินโครงการสำคัญ
 อาทิ โครงการปรับปรุงและลาดยางผิวจราจรเส้นทาง
 R48 (ตราด-เกาะกง-สเรอโอมเบิล) โครงการพัฒนา
 ถนนสาย 67 (อันลองเวง-เสียมราฐ) ในกัมพูชา
 โครงการก่อสร้างทางรถไฟสายท่ามาแล้ง-เวียงจันทน์
 และโครงการปรับปรุงสนามบินวัดไทรใน สปป.ลาว
 ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม
 เศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคให้เข้มแข็ง
 มั่นคงและยั่งยืน

นอกจากนี้ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวง
การต่างประเทศ ได้ขับเคลื่อนความร่วมมือเพื่อ
การพัฒนา 4 รูปแบบ ได้แก่ การถ่ายทอดองค์ความรู้
และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา การพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ การจัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends
from Thailand) เพื่อไปปฏิบัติงาน ณ ประเทศ
คู่ร่วมมือภายใต้โครงการหรือตามคำขอและการจัดส่ง
ผู้เชี่ยวชาญตามคำขอเพื่อไปปฏิบัติงาน ณ ประเทศ
คู่ร่วมมือภายใต้โครงการ ในส่วนของสำนักงาน
ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
(องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการจัดตั้งความร่วมมือ
ด้านการเงินและด้านวิชาการใน 7 ประเทศ ได้แก่
สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา เมียนมา ภูฏาน ศรีลังกา
และติมอร์-เลสเต จำนวน 78 โครงการ มูลค่ารวม
17,591.33 ล้านบาท โดยเป็นความช่วยเหลือด้าน

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.2

ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นผลตามพันธกรณีเรื่องการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา
อย่างเป็นทางการ (ODA) อย่างเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศพัฒนาแล้ว
หลายประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายการมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา ร้อยละ 0.7
และมีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ร้อยละ 0.15 ถึง 0.20 โดยผู้ให้ ODA
ควรพิจารณาตั้งเป้าหมายที่จะให้มีสัดส่วน ODA/GNI ที่ให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

การเงิน (เงินกู้เชื่อนไขพ่อนปรน) 24 โครงการเป็น
เงิน 17,292.78 ล้านบาท การพัฒนาบุคลากร โดย
การอบรม 406 คนรวม 36 โครงการมูลค่า 23.29
ล้านบาท และความร่วมมือทางวิชาการ 19 โครงการ
มูลค่า 275.26 ล้านบาท

ความท้าทาย

ประเทศไทยยังขาดระบบการติดตามและตรวจสอบ
การดำเนินการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ
และทันสมัย ทำให้ไม่มีข้อมูลการใช้ประโยชน์ของ
เงินช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาที่ไทยได้มอบให้ประเทศ
ต่าง ๆ รวมถึงรายละเอียดผลประโยชน์และผล
การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผลกระทบ
ของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
ได้เพิ่มความท้าทายในแง่ของสถานะทางการคลังของ
ประเทศไทย ซึ่งมีความไม่คล่องตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจาก
จำเป็นต้องนำงบประมาณบางส่วนใช้รับมือกับ
สถานการณ์ฉุกเฉิน ดังนั้น ประเทศไทยอาจจำเป็นต้อง
ปรับเปลี่ยนรูปแบบการช่วยเหลือแก่ต่างประเทศเพื่อ
ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

ควรจัดทำฐานข้อมูลกลางสำหรับโครงการการให้
ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา โดยบูรณาการข้อมูลจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและวางระบบการติดตาม
และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และสะดวก
ต่อการใช้งาน นอกจากนี้ ยังควรพิจารณากระจาย
ความช่วยเหลือไปยังกลุ่มประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือ
ในภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างอำนาจในการต่อรอง
ในด้านการค้าให้ครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งจะเป็น
การส่งเสริมภาพลักษณ์อันดับของประเทศไทยเพื่อทำให้
ประเทศต่าง ๆ รู้จักประเทศไทยมากขึ้นและเข้าร่วม
เป็นภาคีเพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยดำรงตำแหน่ง
สำคัญในเวทีระหว่างประเทศ

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ระดมทรัพยากรทางการเงินสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มเติม จากแหล่งที่หลากหลาย

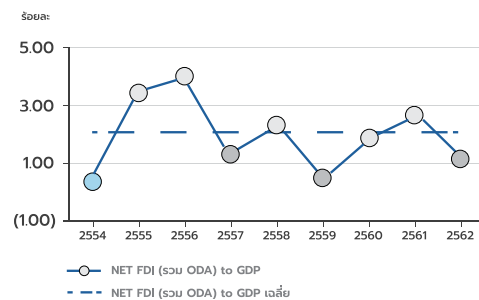
ความท้าทายหนึ่งของประเทศกำลังพัฒนาคือความสามารถในการระดมทรัพยากรทางการเงินไม่เพียงพอ กับความต้องการเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การระดมทุนจากแหล่งต่าง ๆ ภายนอกประเทศ อาทิ การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) และความร่วมมือใต้-ใต้ จะช่วยเพิ่มศักยภาพของประเทศ โดยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและกระตุ้นการเจริญเติบโตของ เศรษฐกิจในประเทศ ทั้งนี้ การระดมทรัพยากรดังกล่าวไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของเม็ดเงินการลงทุนเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้ ระบบการบริหารจัดการ และทุนทางปัญญาด้วย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในปี 2562 ประเทศไทยมีมูลค่าการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศสุทธิที่รวมการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา อย่างเป็นทางการ (Net FDI) จำนวน 198,591 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของ GDP โดยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยในช่วงปี 2554-2561 ซึ่งอยู่ที่ 270,832 ล้านบาท ต่อปี คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 1.96 ของ GDP ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการออกไปลงทุนใน ต่างประเทศของนักลงทุนไทย ประกอบกับการลดลง ของการลงทุนจากต่างประเทศเนื่องจากการชะลอตัว ของเศรษฐกิจโลกและความไม่แน่นอนของสถานการณ์ ทางการเมืองภายในประเทศ

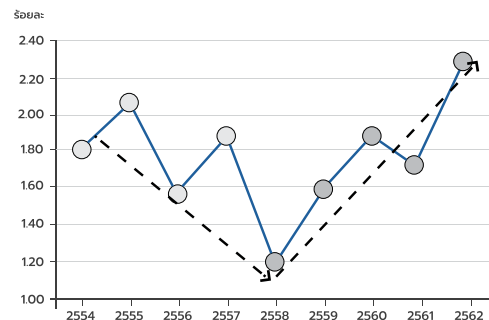
สำหรับมูลค่าเงินโอนกลับประเทศในช่วงปี 2554-2562 พบว่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 202,678 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.79 ของ GDP ในปี 2554 เป็น 382,352 ล้านบาทหรือร้อยละ 2.27 ของ GDP ในปี 2562 โดยหลังจากปี 2558 เป็นต้นมา แนวโน้ม ของเงินโอนกลับประเทศเกิดจากการปรับตัวดีขึ้น ของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย ประกอบกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการเงินที่ทำให้ต้นทุน ในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ ถูกลดและมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (รวม ODA) ต่อ GDP

ที่มา: สศช. และธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินโอนกลับประเทศต่อ GDP

ที่มา: สศช. และธนาคารแห่งประเทศไทย

การดำเนินการที่ผ่านมา

ในส่วนของการลงทุนในประเทศ ภาครัฐดำเนิน มาตรการรองรับการย้ายฐานการผลิตของนักลงทุน ต่างชาติ (Thailand Plus Package) และมาตรการ ทางการเงินการคลังต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการลงทุน ในประเทศ ควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่และการอำนวยความสะดวก สะดวกให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศในการเข้ามา ลงทุนในประเทศไทยรวมถึงการอำนวยความสะดวกให้

ระดมทรัพยากรทางการเงินสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มเติม จากแหล่งที่หลากหลาย

แก่แรงงานและผู้ประกอบการไทยที่อยู่ต่างประเทศในการโอนรายได้กลับเข้ามาในประเทศไทย รวมไปถึงการผลักดันนโยบาย Fin Tech เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินของประเทศ

ในขณะเดียวกัน ในส่วนของการลงทุนในต่างประเทศ ภาครัฐได้ดำเนินมาตรการต่างๆ อาทิ (1) การเปิดเสรีให้นักลงทุนไทยรายย่อยออกไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศได้เองภายในวงเงินไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ปี จากเดิมที่ต้องลงทุนผ่านตัวกลางในประเทศหรือต้องเป็นนักลงทุนที่มีความมั่งคั่งสูงตามเกณฑ์ที่กำหนด (qualified investor) (2) การเพิ่มวงเงินรวมสำหรับการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศที่จัดสรรให้นักลงทุนสถาบันภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (3) มาตรการเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำผ่าน EXIM bank สำหรับผู้ที่ จะลงทุนในต่างประเทศโดยเฉพาะผู้ที่จะไปลงทุนในประเทศกลุ่ม CLMV (4) บริการประกันความเสี่ยงการลงทุนให้กับสำหรับผู้ที่ไปลงทุนในต่างประเทศ (5) การยกเว้นภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรแก่บุคคลตามสัญญาว่าด้วยการเก็บภาษีซ้อน และ (6) การผลักดันให้ผู้ประกอบการไทยเข้าร่วมงานแสดงสินค้าอุตสาหกรรมระดับโลก อาทิ AAPEX, THE BIG 5 SHOW, AUTOMECHANIKA DUBAI, MEDICA เพื่อหาโอกาสการจับคู่ทางธุรกิจ

ความท้าทาย

ความท้าทายประการหนึ่ง คือ โครงสร้างของค่าจ้างแรงงานของประเทศที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับค่าจ้างแรงงานของประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับ ปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบการธุรกิจที่นักลงทุนและผู้ประกอบการชาวต่างชาติเผชิญ โดยเฉพาะการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ความยุ่งยากของการขอ Visa และใบอนุญาตทำงานของชาวต่างชาติ และขั้นตอนระบบศุลกากร นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจของนักลงทุนได้ เช่น เสถียรภาพทางการเมือง ความพร้อมในระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานโดยเฉพาะเรื่องของโลจิสติกส์ รวมทั้งโครงสร้างประชากรของประเทศที่มีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ในระยะสั้นถึงปานกลาง ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน โดยให้ความสำคัญกับการติดตามและขับเคลื่อนมาตรการเพื่อสนับสนุนการลงทุนของประเทศ โดยเฉพาะมาตรการรองรับการย้ายฐานการผลิตของนักลงทุนต่างชาติและมาตรการการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนการลงทุนของประเทศต่าง ๆ การขับเคลื่อนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐและการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานทักษะสูง การขอใบอนุญาตทำงานของชาวต่างชาติ และการขอ Visa ในระยะยาว ภาครัฐควรมุ่งเน้นปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนการกระจายผลจากการพัฒนาสู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม ในขณะเดียวกันควรสนับสนุนการกระจายการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศ โดยการอำนวยความสะดวกด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปกับการขยายช่องทางการตลาดให้เกิดความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคและของโลก

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

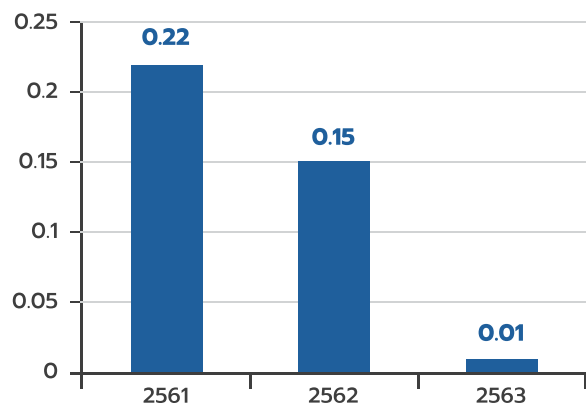
ช่วยประเทศกำลังพัฒนาในการบรรลุความยั่งยืนของหนี้ระยะยาว โดยใช้นโยบายที่ประสานงานกันที่มุ่งส่งเสริมการจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้ การบรรเทาหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้ตามความเหมาะสม และแก้ปัญหานี้ต่างประเทศของประเทศยากจนที่มีหนี้สินในระดับสูงเพื่อลดการประสบปัญหาหนี้

การก่อหนี้จากต่างประเทศถือเป็นแนวทางการระดมทรัพยากรแนวทางหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ภาครัฐต้องคำนึงถึงคือการก่อหนี้จากต่างประเทศจะต้องไม่นำไปสู่ความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และต้องไม่อยู่ในระดับสูงมากเกินไปจนเกินความสามารถในการหารายได้ของประเทศจนทำให้ระดับภาระของการชำระหนี้ต่อรายได้ของประเทศอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ หากระดับภาระการชำระหนี้ต่อรายได้ของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอาจนำไปสู่ภาวะวิกฤตการณ์หนี้ต่างประเทศ ซึ่งเป็นภาวะที่ภาครัฐไม่สามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย จนต้องขอพิทักษ์การชำระหนี้ และจะส่งผลเสียต่อความน่าเชื่อถือในฐานะการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ปัจจุบัน สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ของประเทศไทย ณ สิ้นปี 2563 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 52.1 เพิ่มขึ้นจากช่วงสิ้นปี 2562 ที่อยู่ประมาณร้อยละ 41.2 โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจาก GDP ที่หดตัวลง ประกอบกับรัฐบาลต้องกู้ยืมเงินเพื่อมาพยุงเศรษฐกิจจากผลกระทบของการระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งนี้ ประเทศไทยกำหนดกรอบหนี้สาธารณะไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงประโยชน์และประสิทธิภาพของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจากการสร้างหนี้เพิ่มเพื่อรักษาระดับหนี้สาธารณะต่อ GDP ไว้ให้ต่ำกว่าร้อยละ 60 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนภาระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการของของไทยในปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 0.01 ลดลงจากร้อยละ 0.15 ในปี 2562 และร้อยละ 0.22 ในปี 2561 ซึ่งต่ำกว่าเพดานสัดส่วนภาระหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการเอาไว้ในพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 5¹ ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยในระยะยาวจากผลกระทบของภาระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ยังอยู่ในระดับต่ำ

สัดส่วนภาระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ
ต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้มีการดำเนินนโยบายทางการเงินต่าง ๆ เพื่อให้สัดส่วนภาระการชำระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการของไทยไม่สูงกว่าเพดานที่กำหนดไว้ เช่น การดูแลระดับของอัตราดอกเบี้ยนโยบายในประเทศให้เหมาะสม การรักษาอัตราแลกเปลี่ยนไม่ให้เกิดความผันผวนมากเกินไป การดูแลการเคลื่อนย้ายของเงินทุนระหว่างประเทศผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมถึงการรักษาระดับเงินสำรองระหว่างประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอรองรับในกรณีหนี้ต่างประเทศทั้งหมดไม่ได้รับการต่ออายุได้

¹ คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐกำหนดให้กระทรวงการคลังทบทวนสัดส่วนดังกล่าวอย่างน้อยทุก 3 ปี (นับตั้งแต่ปี 2561)

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.4

ช่วยประเทศกำลังพัฒนาในการบรรลุความยั่งยืนของหนี้ระยะยาว โดยใช้นโยบายที่ประสานงานกันที่มุ่งส่งเสริมการจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้ การบรรเทาหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้ตามความเหมาะสม และแก้ปัญหานี้ต่างประเทศของประเทศยากจนที่มีหนี้สินในระดับสูงเพื่อลดการประสบปัญหาหนี้

ความท้าทาย

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภาครัฐได้ออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบและฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งต้องอาศัยการกู้เงินจากต่างประเทศ ส่งผลให้ต้องมีการหนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ความผันผวนของนโยบายการเงินของประเทศสำคัญ อัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนภาวะความไม่แน่นอนของภาวะการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ยังเป็นความท้าทายสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องติดตามและจับสัญญาณความเสี่ยงต่าง ๆ เหล่านี้ให้ได้อย่างรวดเร็วเพื่อที่จะเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับระบบการเงินของไทย

ข้อเสนอแนะ

ภายใต้บริบทความเชื่อมโยงกันที่ซับซ้อนมากขึ้นของระบบการเงินของโลก ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลเสถียรภาพทางการเงินในทุกมิติ โดยมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายการเงินให้สอดคล้องกับเป้าหมายนโยบายการเงินและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการดูแลรักษาสภาพคล่องในระบบการเงิน ปริมาณสินเชื่อ ปริมาณการออกหุ้นกู้ และตราสารหนี้ และการดูแลภาระหนี้ทั้งในและต่างประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม นอกจากนี้ ภายใต้เศรษฐกิจที่ยังเผชิญกับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการระบาดของโรคโควิด-19 ภาครัฐควรมุ่งเน้นการดำเนินมาตรการทางการเงินเพื่อบรรเทาภาระหนี้และเพิ่มสภาพคล่องให้ลูกหนี้ที่เดือดร้อน โดยเฉพาะลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่ได้รับผลกระทบในระดับที่เพียงพออย่างต่อเนื่อง อาทิ การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การเร่งปรับโครงสร้างหนี้ การเลื่อนการชำระหนี้ ในขณะเดียวกัน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเงิน โดยเฉพาะสกุลเงินดิจิทัล รวมถึงการประเมินและจับสัญญาณความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทางเศรษฐกิจการเงินของโลกที่อาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยด้วย

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ใช้และดำเนินการให้เกิดผลตามระบอบการส่งเสริม การลงทุนสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด นอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับ นักลงทุนไทยในเชิงของการขยายตลาดต่างประเทศ และการเข้าถึงทรัพยากรทางธรรมชาติ วัตถุดิบ และตลาด แรงงานที่มีต้นทุนต่ำแล้ว ยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้กับประเทศผู้รับการลงทุน ผ่าน การจ้างงานและการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในแอฟริกา อาทิ โมซัมบิก แทนซาเนีย และมาดากัสการ์ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศเป้าหมายที่ไทยให้ความสำคัญผ่านการสร้างโอกาสการลงทุนของภาคธุรกิจของไทยในกลุ่มประเทศตลาดใหม่

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในปี 2562 ยอดเงินคงค้างเงินลงทุนโดยตรงของไทย (Thailand Direct Investment Stock: TDI Stock) ในกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมียอดเงินลงทุนคงค้างสูงสุดอยู่ในเมียนมา จำนวน 150,593.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 134,869.2 ล้านบาทในปี 2559 นอกจากนี้ ไทยยังได้ส่งเสริม การลงทุนในประเทศแถบแอฟริกา โดยมี TDI Stock สูงสุดในโมซัมบิกเป็นจำนวน 13,535.5 ล้านบาท ในปี 2562

อย่างไรก็ดี เงินลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ (Thailand Direct Investment Outflow: TDI Outflow) ในหมู่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดมีแนวโน้ม ลดลงในช่วงระยะเวลาเดียวกันซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง การชะลอการลงทุนของนักลงทุนไทยในภาวะที่เศรษฐกิจ โลกยังคงมีความเปราะบาง

ยอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ Thailand Direct Investment Stock: TDI Stock

หน่วย: ล้านบาท

ประเทศ	2559	2560	2561	2562
เมียนมา	134,869.2	137,876.5	147,328.4	150,593.3
สปป.ลาว	112,910.9	114,431.0	123,310.9	129,364.4
กัมพูชา	37,571.1	41,736.5	51,084.1	51,621.5
โมซัมบิก	10,580.1	10,218.1	11,217.1	13,535.5
มาดากัสการ์	142.6	118.8	126.0	89.3
แทนซาเนีย	36.2	71.1	90.5	84.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2563)

การดำเนินการที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกก.) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถใน การแข่งขันของธุรกิจไทยและเพิ่มบทบาทของ ประเทศไทยในเวทีการลงทุนระหว่างประเทศ โดยได้ นำนักลงทุนไปสำรวจโอกาสในการลงทุนและให้บริการ จัดคู่ธุรกิจกับนักลงทุนท้องถิ่นในประเทศเพื่อนบ้าน ของไทย การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการให้บริการที่ ปรีกษาในต่างประเทศเพื่อประสานงานและแก้ไขปัญหา ให้กับนักลงทุนไทย โดยเฉพาะในประเทศสมาชิก อาเซียน โดยจัดให้มีที่ปรึกษาประจำใน 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และ อินโดนีเซีย อีกทั้งยังเน้นการสร้างความรู้ความตระหนัก รู้ สำหรับนักลงทุนในแง่ของกฎระเบียบการทำธุรกิจ เศรษฐกิจ และภาคอุตสาหกรรมที่นักลงทุนไทย สามารถแข่งขันและเติบโตได้ดี อาทิ การลงทุนใน อุตสาหกรรม เครื่องนุ่งห่ม และธุรกิจโรงพยาบาล ในกัมพูชา อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและธุรกิจ โรงแรมใน สปป.ลาว รวมถึงอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม และธุรกิจร้านอาหารในเมียนมา

นอกจากนี้ สกก. ยังได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทย ในต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและคำปรึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญแก่นักลงทุนที่ประสงค์จะไปลงทุน ในต่างประเทศ และศูนย์พัฒนาการลงทุนไทยใน ต่างประเทศ (Thailand Overseas Investment Support Center: TOISE) เพื่อจัดหลักสูตรฝึก อบรมเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและ

ใช้และดำเนินการให้เกิดผลตามระบอบการส่งเสริม การลงทุนสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

ศักยภาพแก่นักลงทุนไทยในกลุ่มประเทศตลาด
เป้าหมาย ได้แก่ เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม
อินโดนีเซีย กลุ่มประเทศเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก
และกลุ่มประเทศในแอฟริกา

ความท้าทาย

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของไทย
ยังมีข้อจำกัดในหลายด้าน โดยเฉพาะการลงทุน
ในกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุด เนื่องจากกระบวนการ
ขอคืนภาษีซ้อนของไทยที่ผู้ประกอบการยังคงมองว่า
มีความซับซ้อน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอย่างสิงคโปร์
และมาเลเซีย ที่ให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุน
ทางภาษีที่ชัดเจนและเป็นระบบ รวมถึงการเข้าไปมี
บทบาทของรัฐผ่านการร่วมลงทุนในโครงการสำคัญ
ต่าง ๆ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมเทคโนโลยี ดิจิทัลและ
นวัตกรรมของไทยที่ยังไม่พร้อมแข่งขัน แต่เป็นสาขา
การลงทุนที่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนา
น้อยที่สุดต้องการ ประกอบกับวิสาหกิจขนาดกลาง
ขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) ยังเผชิญกับข้อ
จำกัดทางด้านศักยภาพ เงินทุนและองค์ความรู้ใน
การขยายตลาดในต่างประเทศภายใต้บริบทการแข่งขัน
ทางธุรกิจที่เปลี่ยนไป ความท้าทายยังรวมถึง
ความไม่แน่นอนของกฎระเบียบและต้นทุนการทำธุรกิจ
ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ควรมุ่งเน้นดำเนินมาตรการส่งเสริมการลงทุนใน
ต่างประเทศของไทย ผ่านการปรับปรุงมาตรการทางภาษี
การให้ความช่วยเหลือกับ MSMEs ในการออกไปลงทุน
ในรูปแบบของการให้เงินกู้ยืมหรือการให้เงินช่วยเหลือ
แบบให้เปล่า รวมถึงการส่งเสริมให้รัฐเข้าไปเป็นผู้ร่วม
ลงทุนในกิจการที่มีความจำเป็นต่อการลงทุน มีความเสี่ยง
สูง และใช้เงินลงทุนสูง เช่น การสร้างนิคมอุตสาหกรรม
การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคระบบการ
ติดต่อสื่อสารและโลจิสติกส์ ในประเทศผู้รับทุนที่เป็น
กลุ่มประเทศเป้าหมาย นอกจากนี้ ควรประชาสัมพันธ์
และเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการไทยในการใช้
สิทธิประโยชน์ทางการค้า โดยเฉพาะจากความตกลง
ว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive
Investment Agreement) รวมทั้งควรพัฒนากลุ่ม
อุตสาหกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้สามารถแข่งขัน
ได้ในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อตอบ
สนองความต้องการการพัฒนาทางเศรษฐกิจและ
โครงสร้างพื้นฐานในยุคดิจิทัล

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDG
17.6

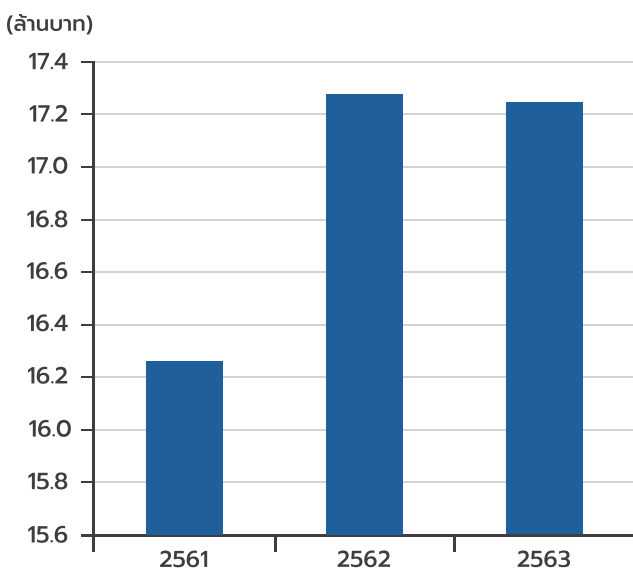
ส่งเสริมความร่วมมือเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคีในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ และการเข้าถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ ตามข้อตกลงร่วมกัน โดยรวมถึงการปรับปรุงกลไกประสานงานที่มีอยู่ โดยเฉพาะระดับ สหประชาชาติ และผ่านกลไกการอำนวยความสะดวกทางเทคโนโลยีระดับโลก

การดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทั้งระดับทวิภาคี ไตรภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี มีส่วนช่วยในการส่งเสริมศักยภาพการผลิตของประเทศกำลังพัฒนา นำไปสู่การยกระดับ รายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศไทย ได้มีการจัดสรรงบประมาณ และการดำเนินโครงการเพื่อการพัฒนาในด้านดังกล่าวในฐานะประเทศผู้ให้ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านมาอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

มูลค่าการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในช่วงปี 2559 - 2561 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2561 มีมูลค่าอยู่ที่ 17.28 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 16.25 ล้านบาท ในปี 2559 ทั้งนี้ การดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการให้ความช่วยเหลือในลักษณะการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน โดยเน้นความร่วมมือระดับทวิภาคีและดำเนินการในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเป็นหลัก

มูลค่าการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของไทย

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินโครงการฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรมในระดับทวิภาคี อาทิ การถ่ายทอดความรู้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการตรวจวัดกัมมันตภาพรังสีและระดับรังสีในสิ่งแวดล้อมใน สปป.ลาว และ กัมพูชา ภายใต้กรอบความร่วมมือเครือข่ายหน่วยงาน กำกับดูแลความปลอดภัยจากพลังงานปรมาณูใน ภูมิภาคอาเซียน (ASEANTOM) และแผนความร่วมมือ ด้านนวัตกรรมไทย-ลาว พ.ศ. 2560-2562 ซึ่งมี ส่วนสำคัญในการสร้างเครือข่ายและกลไกใน การปรึกษาหารือและถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่าง ผู้กำหนดนโยบายและนักวิจัย นอกจากนี้ ยังมีโครงการ บางส่วนอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือแบบไตรภาคีกับ ต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ อาทิ โครงการ Application of Science and Technology for Water Resource Management ใน สปป.ลาว ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย องค์การ เพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐฯ (United States Agency for International Development: USAID) และมูลนิธิ/สถาบันต่าง ๆ ผ่านการดำเนินการในลักษณะ Public-Private Partnership (PPP) โดยได้ติดตั้งระบบติดตาม ปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำของ สปป.ลาว และการให้ทุนการศึกษา หลักสูตร Promotion and Dissemination of High Quality Biofuels Production Technology for Automotive Utilization in ASEAN ซึ่งเป็น โครงการร่วมระหว่างสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งประเทศไทยและรัฐบาลญี่ปุ่น ในช่วง เดือนพฤศจิกายน 2559

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการทำงาน และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.6

ส่งเสริมความร่วมมือเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคีในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ และการเข้าถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ตามข้อตกลงร่วมกัน โดยรวมถึงการปรับปรุงกลไกประสานงานที่มีอยู่ โดยเฉพาะระดับสหประชาชาติ และผ่านกลไกการอำนวยความสะดวกทางเทคโนโลยีระดับโลก

ความท้าทาย

ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศของไทยที่มีอยู่อย่างจำกัดเมื่อเทียบกับประเทศที่มีรายได้สูงและองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ ทำให้การให้ความช่วยเหลือในสาขาดังกล่าวยังไม่ก้าวหน้านัก นอกจากนี้ ประชาชนยังขาดความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการที่ประเทศไทยให้ความช่วยเหลือต่างประเทศในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากยังมองว่าควรนำงบประมาณความช่วยเหลือเหล่านั้นมาใช้พัฒนาภายในประเทศที่ยังขาดแคลนก่อน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วความช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวเป็นความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่ส่งผลต่อประเทศไทยเนื่องจากเมื่อต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านมีระดับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นจะช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ไทย รวมทั้งช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในระดับสากล

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมการดำเนินโครงการและงบประมาณในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศเรื่องการเข้าถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทั้งในรูปแบบทวิภาคีใต้-ใต้และไตรภาคีร่วมกับประเทศพัฒนาแล้วและองค์การระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ควบคู่กับการสร้างความเข้าใจให้กับภาคประชาชนถึงเหตุผลของการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การดำเนินการช่วยเหลือควรมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงหรือกลุ่มประเทศ CLMV ที่เป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เป็นหลัก เนื่องจากไม่เพียงแต่จะช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยแล้ว ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตานานาชาติประเทศ เนื่องจากเป็นการพัฒนาทั้งด้านมาตรฐานการครองชีพ สาธารณสุขและสาธารณูปโภคพื้นฐาน รวมทั้งจัดการปัญหาทางด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ ปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ปัญหาการลักลอบคนข้ามชาติ รวมทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ของแรงงานต่างชาติที่มีลักลอบเข้ามาประเทศไทยเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับโลก ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคให้เข้มแข็งเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับกลุ่มประเทศอื่น ๆ ในด้านการค้า และการเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคได้อีกด้วย

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่งเสริมการพัฒนา การถ่ายทอด การเผยแพร่ และการกระจายของเทคโนโลยี
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปสู่ประเทศกำลังพัฒนามนขัตติยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ที่อำนวยความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งตามเงื่อนไขสิทธิพิเศษ
ตามที่ตกลงร่วมกัน

การพัฒนา การถ่ายทอด การเผยแพร่ และการกระจายของเทคโนโลยีไปสู่ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อยกระดับผลผลิตภาพ การผลิต ตลอดจนรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศนั้น ๆ เป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีควรมุ่งเน้นเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่อยู่ในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง ผ่านการส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

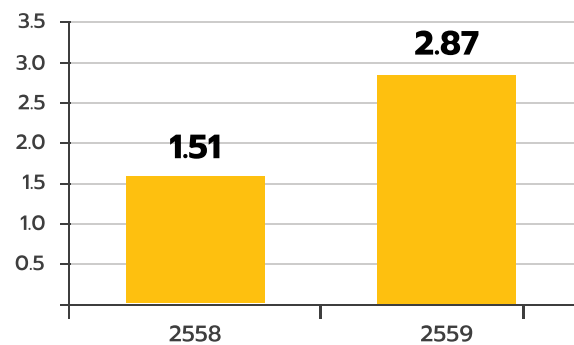
ในปี 2559 ประเทศไทยมีมูลค่าเงินทุนเพื่อส่งเสริม การพัฒนาอย่างเป็นทางการ โดยได้ส่งเสริมเทคโนโลยี ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา เป็นจำนวน 2.87 ล้านเหรียญ สรอ. เพิ่มขึ้นจาก 1.51 ล้านเหรียญ สรอ. ในปี 2558 หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 90 สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยที่ได้ ส่งเสริมการยกระดับและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี สมัยใหม่ในประเทศกำลังพัฒนาตามหลักการพัฒนา ที่ยั่งยืน

การดำเนินการที่ผ่านมา

ในระยะที่ผ่านมา ภาครัฐได้เผยแพร่องค์ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 4 โครงการ ประกอบด้วย การเผยแพร่องค์ความรู้ ด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความ ยั่งยืนใน สปป.ลาว 1 โครงการ การบริหารจัดการด้าน การควบคุมมลพิษและการจัดการสิ่งแวดล้อมใน สปป.ลาว 2 โครงการ และการพัฒนานโยบายและ ระบบติดตามคุณภาพอากาศในเมียนมา 1 โครงการ

นอกจากนี้ ภาคเอกชนไทยยังได้มีส่วนร่วมใน การเผยแพร่เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่ ระดับสากล อาทิ ในปี 2562 บริษัท ปตท.สำรวจและ ผลิตปิโตรเลียมจำกัด (มหาชน) ได้นำผลงานการคิด ค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเผยแพร่ลงวารสาร และการประชุมวิชาการระดับนานาชาติจำนวน 12 เรื่อง

มูลค่าเงินทุนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาฯ เทคโนโลยี ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแก่ประเทศกำลังพัฒนาของไทย (ล้านเหรียญ สรอ.)

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ขณะที่บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้ลงทุน ในธุรกิจสตาร์ทอัพชื่อว่า Logivan ที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมโลจิสติกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในประเทศ เวียดนาม และ Adatos บริษัทที่ทำธุรกิจเทคโนโลยี การเกษตรในสิงคโปร์ ในขณะที่บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดสัมมนา Social Business Day 2019 ครั้งที่ 9 โดยมีประเด็นหัวข้อ เรื่องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพลังงานสีเขียว เป็นส่วนหนึ่งของการประชุมและมีผู้เข้าร่วมงาน กว่า 1,500 คน จาก 58 ประเทศทั่วโลก รวมทั้ง จัดงาน Thailand Sustainability Expo 2020 (TSX) เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนา ที่ยั่งยืนให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้รู้จักและเข้ามา มีส่วนร่วมขับเคลื่อนให้เกิดผลในวงกว้าง

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.7

ส่งเสริมการพัฒนา การถ่ายทอด การเผยแพร่ และการกระจายของเทคโนโลยี
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปสู่ประเทศกำลังพัฒนามนขัตติยวงภายในใต้เงื่อนไข
ที่อำนวยความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งตามเงื่อนไขสิทธิพิเศษ
ตามที่ตกลงร่วมกัน

ความท้าทาย

แม้ว่าประเทศไทยจะมีบทบาทในการเป็นประเทศให้ความช่วยเหลือในด้านการเผยแพร่เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ใช้ผู้ผลิตและคิดค้นเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยตรง นอกจากนี้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มักจะพบอยู่ในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านเงินลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ทำให้การมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่มีศักยภาพอื่น ๆ เช่น กลุ่มธุรกิจ MSMEs มีอยู่จำกัด

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และภาควิชาการ ผ่านการสนับสนุนทางนโยบายเพื่อให้ประเทศไทยสามารถเพิ่มศักยภาพในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงได้มากขึ้น ซึ่งไม่เพียงจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับในการระดับสากลมากขึ้นในฐานะผู้มีส่วนในการพัฒนาและช่วยเหลือประเทศอื่น ๆ แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเองอีกด้วย

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งานการดำเนินงาน และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

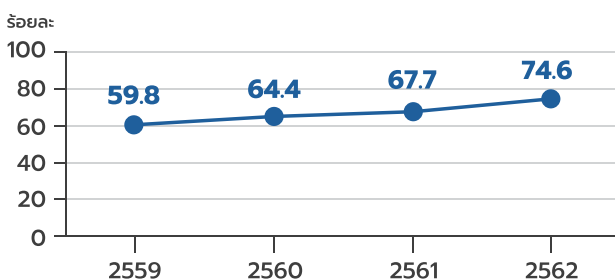
ให้ธนาคารเทคโนโลยีและกลไกการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ทำงานได้อย่างเต็มที่
ภายในปี 2560 และเพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนที่สำคัญ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภาครัฐได้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในที่รวดเร็วในยุคดิจิทัล เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้าด้วยระบบออนไลน์ รวมทั้งเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ผ่านการดำเนินนโยบายที่มีความสอดคล้องประสาน ครอบคลุมการยกระดับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้มาตรฐานทั่วประเทศและระหว่างประเทศมีการพัฒนาเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ที่เข้าใจได้ง่ายและหลากหลายตลอดจนพัฒนาทักษะและความสามารถของประชาชนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในช่วงปี 2559-2562 ประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้น โดยอยู่ที่ร้อยละ 74.6 ในปี 2562 ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 59.8 ในปี 2559 ซึ่งนับว่าได้บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัลซึ่งกำหนดอัตราส่วนของครัวเรือนที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 70 ภายในปี 2565 อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในระดับภูมิภาค ร้อยละของครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยในปี 2561 ค่าเฉลี่ยของภาคกลางเป็นร้อยละ 73.9 ในขณะที่สัดส่วนดังกล่าวในภาคใต้อยู่ที่ร้อยละ 69.3 ภาคเหนือที่ร้อยละ 58.8 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ร้อยละ 57.9

ร้อยละของครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563)

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ดำเนินการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม โดยขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (โครงการเน็ตประชารัฐ) ผ่านการติดตั้งโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านสื่อสัญญาณสายเคเบิลใยแก้วนำแสงพร้อมจัดให้มีจุดให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบไร้สายหมู่บ้านละ 1 จุด ครอบคลุมหมู่บ้านห่างไกลเป้าหมายสำเร็จครบจำนวน 24,700 หมู่บ้าน และได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการเป็นความเร็ว 100 Mbps/50 Mbps (Download/Upload) โดยการดำเนินการดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้ประชาชนพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการบริการของภาครัฐได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลระหว่างชุมชนเมืองและชนบทอีกทางหนึ่ง กระทรวงสาธารณสุขและ กสทช. ยังได้ร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระบบบริการสาธารณสุขผ่านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) โดยได้เริ่มต้นดำเนินการใน 8 จังหวัด 15 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4 คลินิกหมอครอบครัว และ 5 โรงพยาบาลชุมชนแล้ว นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ขับเคลื่อนโครงการสำคัญที่สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ เช่น โครงการเพิ่มศักยภาพ SMEs ด้วยระบบดิจิทัลโดยยกระดับ SMEs สู่ตลาดโลกด้วยการตลาดออนไลน์และ

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งาน และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.8

ให้ธนาคารเทคโนโลยีและกลไกการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ทำงานได้อย่างเต็มที่
ภายในปี 2560 และเพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนที่สำคัญ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โครงการศึกษาแนวทางการยกระดับผลผลิตภาพ และสร้างมูลค่าของภาคเศรษฐกิจไทยด้วยหุ่นยนต์ระบบอัตโนมัติและดิจิทัล ตลอดจนโครงการเพิ่มพูนศักยภาพของผู้ประกอบการให้มีความเท่าทันและสามารถใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ความท้าทาย

อัตราการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของครัวเรือนในประเทศไทยยังมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับรายภูมิภาค รวมทั้งระหว่างชุมชนเมืองและชนบท เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ต่างจังหวัดเห็นว่าอัตราค่าใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อกับครัวเรือนยังอยู่ในระดับที่เกินกำลังซื้อเมื่อเทียบกับค่าครองชีพ ในขณะที่จำนวนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชากรในชุมชนเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความแตกต่างนี้อาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มสูงขึ้น ข้อจำกัดด้านความรู้และทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุยังส่งผลต่อการเข้าถึงระบบบริการของภาครัฐในยุคดิจิทัล อาทิ ระบบสาธารณสุข และการเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐที่มุ่งลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นอกจากนี้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจยังมีความเข้าใจและกลยุทธ์ทางการตลาดในช่องทางออนไลน์ที่จำกัด ตลอดจนมาตรการของภาครัฐที่อาจยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มรูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐและภาคีเครือข่ายจำเป็นต้องเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัลเพื่อสร้างโอกาสและยกระดับการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัลของประชาชนกลุ่มเปราะบางที่อาจไม่สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างทันทั่วถึง อาทิ ผู้สูงอายุและประชากรกลุ่มยากจนเพื่อลดช่องว่างและสนับสนุนให้สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐได้อย่างครอบคลุม นอกจากนี้ ยังควรเน้นย้ำการใช้ประโยชน์จากระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขยายตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้เศรษฐกิจฐานราก และผู้ประกอบการ SMEs ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตลาด และการจัดการ รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนในการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีให้กับชุมชน ตลอดจนการใช้สื่อออนไลน์ของภาครัฐเป็นตัวกลางในการจำหน่ายสินค้าชุมชนเพื่อขยายการเข้าถึงตลาดในวงกว้าง

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalization และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี

การขับเคลื่อนแผนระดับชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในทุกภาคส่วน ดังนั้น การดำเนินการเพื่อการเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ การสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวจากนานาประเทศ ทั้งการให้เงินสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา จะช่วยลดข้อจำกัดของประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศ

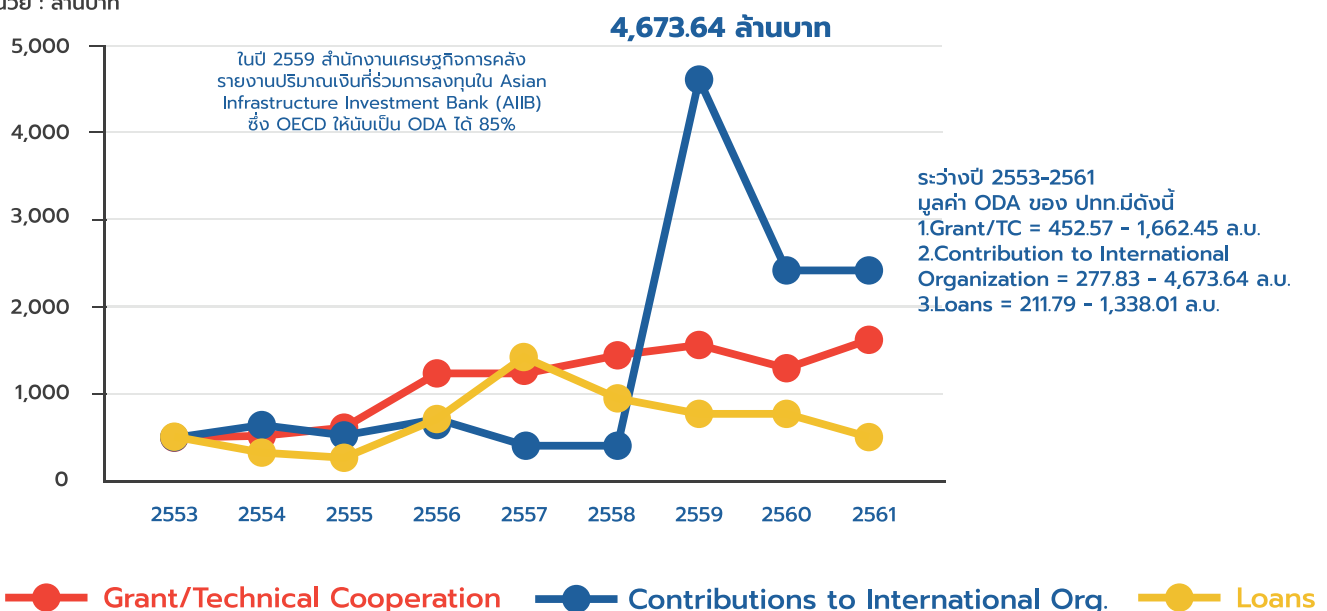
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

แนวโน้มมูลค่าการให้ความช่วยเหลือของไทยในทุกรูปแบบเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาจากสถิติมูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของประเทศไทย พบว่ามูลค่ารวมของความร่วมมือเพื่อพัฒนามีมูลค่าสูงสุดในปี 2559 อยู่ที่ 7,104.20 ล้านบาท เนื่องจากรวมปริมาณเงินที่ลงทุนในธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในเอเชีย (AIIB) ด้วย อย่างไรก็ตาม ในปี 2560 และปี 2561 มูลค่ารวมของความร่วมมือเพื่อพัฒนามีมูลค่า 4,508.74 และ 4,561.78 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่ง

แม้จะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปี 2559 แต่ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นจากช่วงที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ มูลค่าการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศของไทยยังมีแนวโน้มลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสถานะประเทศผู้ให้รายใหม่ (emerging donor) ของไทย ซึ่งจัดโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) อีกด้วย

มูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของไทย จำแนกตามประเภทการให้ความช่วยเหลือ (พ.ศ. 2553 - 2561)

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.9

เพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้าง
ขีดความสามารถที่มีประสิทธิภาพและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุน
แผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในมิติการพัฒนาที่หลากหลาย ครอบคลุมการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัคร การก่อสร้างหรือพัฒนาอาคารสถานที่ โดยมีการดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรมในหลายประเทศ เช่น โครงการสนับสนุนโรงสีข้าวให้รัฐยะไข่ (เมียนมา) โครงการพัฒนาโรงพยาบาลเมืองโพนโฮง (สปป.ลาว) และโครงการกำจัดขยะในกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ) เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้จัดสรรทุนการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ผ่านทุนฝึกอบรมนานาชาติประจำปี และทุนศึกษาปริญญาโทนานาชาติ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความมั่นคงทางอาหาร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสาธารณสุขในส่วนของการช่วยเหลือทางการเงิน สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) ได้ให้เงินกู้ยืมปรนแก่ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพลังงานและการพัฒนาชุมชนเมือง ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการปล่อยกู้ในโครงการสำคัญ อาทิ โครงการก่อสร้างทางรถไฟหนองคาย-ท่าแขก (สปป.ลาว) และโครงการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรสตึงบักและถนนเชื่อมโยงไปยังถนนหมายเลข 5 (กัมพูชา)

ความท้าทาย

ถึงแม้ว่าประเทศไทยได้รับสถานะเป็นประเทศผู้ให้รายใหม่ ไทยยังจัดเป็นประเทศกำลังพัฒนาซึ่งยังมีข้อจำกัดทางด้านการเงิน องค์ความรู้ และเทคโนโลยี ประกอบกับทิศทางการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศของหน่วยงานไทยยังมีความซับซ้อนและค่อนข้างกระจัดกระจาย บางภูมิภาค และการขาดการบูรณาการกับภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ภาควิชาการ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ก็ยังเป็นส่วนที่ทำให้ลดผลสัมฤทธิ์ของพลังผสานจากนโยบายการพัฒนา (policy synergy)

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาควรเน้นย้ำการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานไทย โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างกลยุทธิ์ให้ช่วยเหลือระหว่างประเทศเสริมสร้างภาพลักษณ์และโอกาสสำหรับอาสาสมัครและนักลงทุนไทย นอกจากนี้ ยังควรปรับเปลี่ยนการดำเนินงานจากการให้ความสำคัญเชิงภูมิภาค (area-based) เป็นการให้ความสำคัญเชิงสาขา (sector-based) เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสามารถกระจายองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ และเงินสนับสนุนของไทยไปยังทุกภูมิภาคทั่วโลก ควรกำหนดเป้าหมายระยะยาวในแง่ปริมาณเงินสนับสนุนเพื่อสร้างกลไกในการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือไตรภาคีกับหุ้นส่วนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalization และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคีที่เป็นสากล มีกติกา เปิดกว้าง ไม่เลือกปฏิบัติ
และเสมอภาค ภายใต้หลักการการค้าโลกโดยรวมถึงผ่านข้อสรุปของการเจรจา
ภายใต้วาระการพัฒนารอบโดฮา

ระบบการค้าพหุภาคีมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งลดข้อจำกัด ตลอดจนข้อกีดกันทางการค้าที่เป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้เกิดการค้าระหว่างประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างเสรี โดยมีองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ทำหน้าที่กำกับดูแลและเป็นเวทีในการเจรจาจัดทำกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนให้มีความเสรียิ่งขึ้น บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน โดยวาระการพัฒนารอบโดฮาเป็นกรอบการเจรจาการค้ารอบสุดท้ายภายใน WTO ซึ่งมีเป้าหมายในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งยกระดับความเป็นอยู่ของ ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (The Least Developed Countries: LDCs) ผ่านการกำจัดข้อกีดกันทางการค้าและลดการอุดหนุนด้านการเกษตร ด้วยการเปิดเสรีทางการค้า และกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้การค้าโลกมีความเสรีและเป็นธรรมมากขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศอย่างกว้างขวางในด้านการทำตามพันธสัญญาทางด้านภาษี จากข้อมูล World Tariff Profiles 2020¹ ประเทศไทย มีระดับการผูกพันภาษีครอบคลุมร้อยละ 75.2 ของสินค้าทั้งหมด และร้อยละ 71.4 สำหรับสินค้านอกภาคการเกษตร นอกจากนี้ ในปี 2562 เอกอัครราชทูต คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก (WTO)

และองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ณ นครเจนีวา ได้เข้ารับตำแหน่งประธานคณะมนตรีใหญ่ WTO ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดของ WTO ทำหน้าที่กำกับดูแลภาพรวมการดำเนินงานขององค์กร สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อถือและความไว้วางใจของนานาชาติที่มีต่อไทย

สรุปภาษีและการนำเข้าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย

Thailand Part A.1

Tariffs and imports: Summary and duty ranges

Summary		Total	Ag	Non-Ag	WTO member since				1995
Simple average final bound		27.9	38.5	25.6	Binding coverage:		Total	75.2	
Simple average final bound	2019	10.2	29.0	7.2			Non-Ag	71.4	
Trade weighted average	2018	5.0	16.5	4.4	Ag: Tariff quotas (in %)			7.4	
Imports in billion US\$	2018	245.9	12.6	233.3	Ag:Special safeguards (in %)			7.8	
Frequency distribution	Duty-free	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	>100	NAV in %
	tariff lines and import values (in %)								
Agricultural products									
Final bound	2.0	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	>100	44.0
MFN applied 2019	12.3	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	>100	27.8
Imports 2018	18.2	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	>100	25.5
Non-agricultural products									
Final bound ⁵	2.3	2.9	1.3	2.4	13.3	48.8	0.4	0.0	14.9
MFN applied 2019	40.2	27.5	17.5	0.1	5.0	9.2	0.5	0.0	6.4
Imports 2018	60.0	15.0	18.5	0.0	1.8	4.0	0.7	0.0	1.2

ที่มา: องค์การการค้าโลก

¹ https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tariff_profiles20_e.pdf

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.10

ส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคีที่เป็นสากล มีกติกา เปิดกว้าง ไม่เลือกปฏิบัติ
และเสมอภาค ภายใต้องค์การการค้าโลกโดยรวมถึงผ่านข้อสรุปของการเจรจา
ภายใต้วาระการพัฒนารอบโดฮา

การดำเนินการที่ผ่านมา

นับตั้งแต่การเข้าเป็นสมาชิก WTO ประเทศไทยได้
แสดงบทบาทในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์
ทางการค้า ทั้งด้านการส่งออกและด้านการให้
ความคุ้มครองปกป้องสินค้าและบริการภายในประเทศ
ที่มีความอ่อนไหวภายใต้กรอบ WTO นอกจากนี้
ประเทศไทยยังมีส่วนร่วมในการสนับสนุนระบบการค้า
พหุภาคีและ WTO รวมทั้งการผลักดันการเจรจา
รอบโดฮามาโดยตลอด โดยได้ดำเนินการทั้งในนาม
ของประเทศไทย และร่วมกับประเทศสมาชิกรายอื่น
ดำเนินการในลักษณะกลุ่มเช่นอาเซียนและเอเปคเป็นต้น
เพื่อให้การดำเนินการหรือผลักดันในประเด็นต่าง ๆ
มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังได้มีการออกประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่องการยกเว้นอากรลดและเพิ่มอัตราอากรศุลกากร
เพื่อปฏิบัติตามข้อผูกพันในความตกลงมาร์ราเกช
จัดตั้งองค์การการค้าโลกและความตกลงการค้า
พหุภาคีอื่นที่ผนวกท้ายความตกลงดังกล่าว รวมทั้ง
พิธีสารและตราสารอื่น ๆ อันเป็นผลจากการเจรจา
การค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยและข้อผูกพันตามพิธีสาร
ว่าด้วยการนำพิกัดศุลกากรฮาร์โมนิอาเซียนมา
ใช้โดยได้ยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากร
สำหรับสินค้าที่ต้องเสียอากรในอัตราที่สูงกว่าอัตรา
ที่ประเทศไทยได้ผูกพันไว้ในความตกลงต่าง ๆ
ดังกล่าว และให้ลดอัตราอากรลงเหลือเทียบเท่า
อัตราตามราคาในสินค้าที่อัตราตามสภาพมีร้อยละ
ของราคาแล้วสูงกว่าอัตราตามราคา

ความท้าทาย

เนื่องจากการเจรจาภายใต้วาระการพัฒนารอบโดฮามีวิธี
การบรรลุความตกลงในหลักการ Single Undertaking
ซึ่งหมายถึงการที่ประเทศสมาชิกจะต้องตกลงเพื่อลงนาม
เห็นชอบทีเดียวในทุกเรื่องที่มีการเจรจา ดังนั้น จึงทำให้
เกิดการชะงักงันในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุปของทุกประเทศ
สมาชิก

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยควรใช้โอกาสในเวทีการประชุมต่าง ๆ เพื่อ
ผลักดันข้อสรุปของการเจรจาภายใต้วาระการพัฒนารอบ
โดฮาให้สำเร็จและเป็นไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์กับ
ประเทศ โดยประเทศไทยอาจใช้การรวมกลุ่มกับประเทศ
อื่น ๆ ทั้งทางด้านภูมิภาค กรอบความร่วมมือ และ
ผู้ค้าสำคัญ อาทิ อาเซียน เอเปค และกลุ่มเศรษฐกิจ (กลุ่มผู้
ส่งออกสินค้าเกษตร) เพื่อสนับสนุนการเจรจาในหัวข้อ
ที่เกี่ยวข้อง เช่น ลดการอุดหนุนภายในสินค้าเกษตร
ที่บิดเบือนการค้า รวมทั้งยกเลิกการอุดหนุนประมง
ที่ก่อให้เกิดการทำประมงเกินขนาด เกินศักยภาพ
การผลิตและการอุดหนุนประมง IUU ทั้งนี้ ยังให้คง
การสนับสนุนการปฏิบัติที่พิเศษและแตกต่างแก่ประเทศ
กำลังพัฒนาดังเดิม โดยการบรรลุการเจรจาดังกล่าว
จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ
และแข่งขันได้อย่างยั่งยืนตามยุทธศาสตร์การพัฒนา
ประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2565)

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalization และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
โดยมุ่งเพิ่มส่วนแบ่งของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการส่งออกทั่วโลก
ให้สูงขึ้น 2 เท่าในปี 2563

การพัฒนาภาคการส่งออกเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญของหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด มักประสบความท้าทายในการส่งออกสินค้าและบริการ อันเนื่องมาจากหลายปัจจัย ตั้งแต่ข้อจำกัดด้านกำลังการผลิตและการยกระดับมาตรฐานสินค้า ตลอดจนผลกระทบจากการกีดกันการค้าในรูปแบบอื่น ๆ เห็นได้จากสัดส่วนมูลค่าการส่งออกของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการส่งออกทั่วโลก ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่ควร ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาภาคการส่งออกจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง

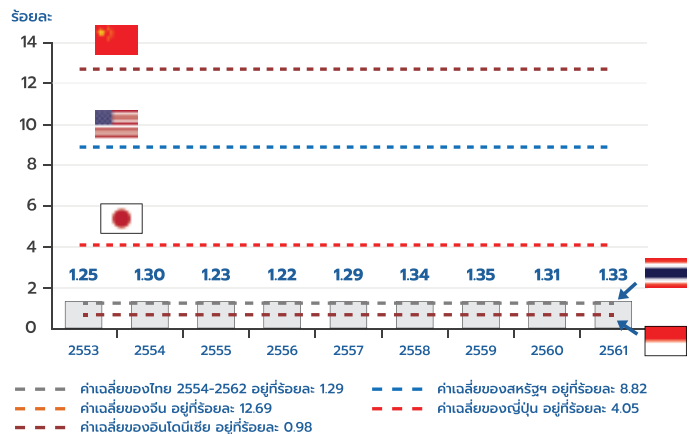
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกของโลก (เฉพาะการส่งออกสินค้า) ในปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 1.33 ต่ำกว่าปี 2559 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.34 เล็กน้อย โดยตั้งแต่ปี 2558 สัดส่วนดังกล่าวค่อนข้างคงที่ แสดงให้เห็นว่าการส่งออกของไทยนั้นยังคงมีบทบาทมากขึ้นในตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง โดยสินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์และส่วนประกอบ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ สินค้าเครื่องไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการส่งออกและผลักดันให้สินค้าไทยมีบทบาทในตลาดต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเร่งเจรจาสร้างความสัมพันธ์และผลักดันความร่วมมือทางการค้าทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดให้กับสินค้าสำคัญ ๆ ในตลาดหลัก การหาแนวทางในการจับคู่ธุรกิจระหว่างผู้ส่งออกไทยกับผู้นำเข้าต่างประเทศผ่านช่องทางการแสดงสินค้าและช่องทางอื่น ๆ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อสร้างความสะดวกให้กับทั้งผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้า นอกจากนี้ ภาครัฐยังคงติดตามและประเมินผลกระทบของการค้าไทยจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะ

สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกไทย ต่อมูลค่าการส่งออกของโลก*

หมายเหตุ: มีประเทศรายงานข้อมูลในช่วงปี 2554 - 2563 ดังนี้

ปี 2554 มี 93 ประเทศ ปี 2555 มี 94 ประเทศ
 ปี 2556 มี 95 ประเทศ ปี 2557 มี 96 ประเทศ
 ปี 2558 มี 97 ประเทศ ปี 2559 มี 102 ประเทศ
 ปี 2560 มี 102 ประเทศ ปี 2561 มี 101 ประเทศ
 และปี 2562 มี 98 ประเทศ

ที่มา: Global Trade Atlas *เฉพาะการส่งออกสินค้า

แนวโน้มเศรษฐกิจโลกในภาพรวม ประกอบด้วยความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น ผลจากมาตรการกีดกันทางการค้า ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.11

เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
โดยมุ่งเพิ่มส่วนแบ่งของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในการส่งออกทั่วโลก
ให้สูงขึ้น 2 เท่าในปี 2563

ความท้าทาย

แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมา สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้เกิดรายได้และการจ้างงานภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้น แต่ก็ยังเป็นข้อจำกัดและความเสี่ยงที่สำคัญเนื่องจากเศรษฐกิจไทยจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าเป็นสำคัญ หากเศรษฐกิจโลกชะลอตัวหรือมีความผันผวนดังเช่นที่เผชิญกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 หรือการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ อาทิ มาตรการกีดกันทางการค้า ก็จะส่งผลกระทบต่อส่งออกและเศรษฐกิจไทยในภาพรวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการส่งออกสินค้าของไทยยังมีลักษณะพึ่งพิงเทคโนโลยีขั้นสูงรวมถึงต้องมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูงเป็นหลัก ดังนั้นจึงถือเป็นความท้าทายในการที่ประเทศไทยจะสามารถยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการที่เป็นของคนไทยให้สูงขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการที่เป็นเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการร่วมทุนกับผู้ประกอบการไทย เพื่อยกระดับการผลิตสำหรับการเป็นแหล่งในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตให้กับผู้ประกอบการไทยได้มากขึ้น

นอกจากนี้ ยังคงมีประเด็นความท้าทายและข้อจำกัดบางประการของสินค้าส่งออกไทย เช่น มาตรฐานการผลิตสินค้าบางชนิดที่ยังไม่อยู่ในระดับมาตรฐานการส่งออกโดยเฉพาะสินค้าที่อยู่ในกลุ่มของ SMEs ปัจจัยด้านการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือระดับสูงทำให้การผลิตสินค้าในบางสาขามีคุณภาพไม่เพียงพอที่จะส่งออก รวมถึงประเด็นความท้าทายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ทำให้แนวโน้มการดำเนินนโยบายการค้าของโลกเริ่มหันกลับพึ่งพาตลาดในประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความเชื่อมโยงทางการค้าภายในภูมิภาคมากขึ้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมดิจิทัล ประกอบ

กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและรูปแบบการประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลกระทบต่อรูปแบบของห่วงโซ่มูลค่าและโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นความท้าทายสำคัญของการส่งเสริมและขยายตลาดของสินค้าไทยในตลาดโลกในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความสำคัญกับ (1) การขับเคลื่อนการส่งออกสินค้าที่มีโอกาสได้รับประโยชน์จากการดำเนินมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งในตลาดสหรัฐฯ และตลาดจีน ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสินค้าส่งออกที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (2) การให้ความช่วยเหลือผู้ส่งออกสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าและการแพร่ระบาดฯ (3) การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการในการหาตลาดใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปรับเปลี่ยนทิศทางการส่งออกไปยังตลาดอื่นได้เร็วขึ้นในกรณีที่ตลาดหลักเกิดปัญหา (4) การเร่งรัดดำเนินการหาข้อสรุปของการเจรจาภายใต้กรอบความร่วมมือทางการค้าที่สำคัญต่าง ๆ และ (5) การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการส่งออกบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนควบคู่ไปกับการอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ควรมุ่งเน้นในเรื่องของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยพัฒนาสินค้าไทยให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ และแสวงหาช่องทางการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงตลาดต่างประเทศใหม่ ๆ เพื่อเป็นแหล่งกระจายสินค้าของไทยและการถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศมาพัฒนาต่อยอดศักยภาพการผลิตของประเทศ

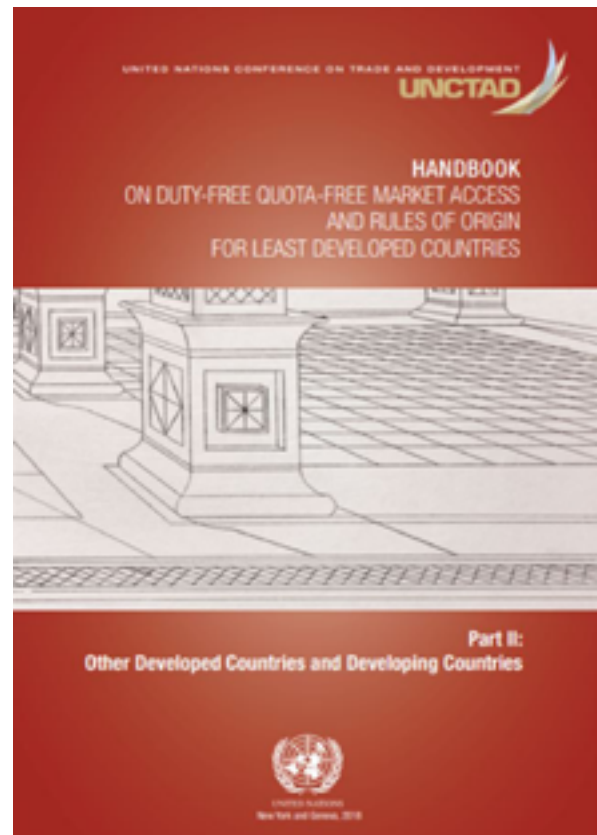
เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทำให้เกิดการดำเนินการในเวลาที่เหมาะสมในเรื่องการเข้าถึงตลาดปลอดภาษีและปลอดการจำกัดปริมาณในระยะยาวสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยให้สอดคล้องกับคำตัดสินขององค์การการค้าโลก โดยรวมถึงการสร้างหลักประกันว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้าที่ใช้กับประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจะมีความโปร่งใส เรียบง่าย และมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาด

นับตั้งแต่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ได้มีการดำเนินการเจรจาเพื่อส่งเสริมการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามระดับความพร้อมและระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิก รวมถึงการกำหนดกฎกติกาต่าง ๆ ให้มีการปฏิบัติอย่างเป็นพิเศษ (Special and Differential Treatment: S&D) แก่ประเทศกำลังพัฒนา เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในระบบการค้าพหุภาคีได้¹ ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดคือการให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าเป็นกรณีพิเศษโดยการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตา (Duty Free Quota Free: DFQF) แก่สินค้าที่ส่งมาจากประเทศพัฒนาน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ปฏิบัติตามข้อผูกพันที่มีต่อองค์การระหว่างประเทศและส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดได้มากขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

การให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตา (Duty Free Quota Free: DFQF) เริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558 สำหรับสินค้า 6,997 รายการ คิดเป็นร้อยละ 73.21 จากรายการสินค้าทั้งหมด 9,558 รายการ แบ่งออกเป็น (1) สินค้าเกษตร 1,226 รายการ คิดเป็นร้อยละ 76.98 ของรายการสินค้าเกษตรทั้งหมด 1,594 รายการ เช่น สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ ปลาแช่เย็น พืชมีชีวิต ถั่วลิสง ไม้ไฟ เมล็ดโกโก้ และ (2) สินค้าอุตสาหกรรม 5,771 รายการ คิดเป็นร้อยละ 72.46 ของรายการสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด 7,964 รายการ เช่น สินแร่และหัวแร่ดิบ เครื่องจักรสาน กระดาษ ด้าย ฝ้าย ผ้าทอ เพชรไม่ได้ตกแต่ง นิกเกิล อลูมิเนียม ตะกั่ว สังกะสี โดยในปี 2561 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 1.24 ล้านบาท และเป็นการนำเข้าจากเอริโอเปียทั้งหมด ในกลุ่มสินค้าได้แก่ เสื้อเชิ้ตที่ทำจากใยสังเคราะห์ ขณะที่ในปี 2562 ประเทศไทยมีมูลค่าการนำเข้าภายใต้โครงการ DFQF ประมาณ 39.36 ล้านบาท เป็นการนำเข้าจาก 2 ประเทศได้แก่ เอริโอเปีย สำหรับสินค้าเสื้อเชิ้ตและสูท และบังกลาเทศ สำหรับสินค้า อาทิ เมล็ดงา ของใช้ในบ้านที่ทำด้วยพลาสติกและด้าย²

¹ <https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc2715e39c306000a368?cate=5d5bcb4e15e39c30600006872>

² <https://api.dtn.go.th/files/v3/5e6aeb32ef4140d2973f1f49/download>

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.12

ทำให้เกิดการดำเนินการในเวลาที่เหมาะสมในเรื่องการเข้าถึงตลาดปลอดภาษีและปลอดการจำกัดปริมาณในระยะยาวสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยให้สอดคล้องกับคำตัดสินขององค์การการค้าโลก โดยรวมถึงการสร้างหลักประกันว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้าที่ใช้กับประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจะมีความโปร่งใส เรียบง่าย และมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาด

การดำเนินการที่ผ่านมา

กรมการค้าต่างประเทศรับผิดชอบโครงการ DFQF ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการป้องกันผลกระทบ อันเนื่องมาจากการให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตา ซึ่งมีหน้าที่ระงับสิทธิพิเศษ และใช้มาตรการปกป้องต่าง ๆ หากมีการนำเข้าภายใต้ DFQF สูงขึ้นผิดปกติจนกระทบผู้ประกอบการในประเทศ โดยที่ผ่านมายังไม่มี การร้องเรียนจากผู้ประกอบการภายในประเทศว่ามีการนำเข้าภายใต้สิทธิพิเศษดังกล่าวจนเกิดผลกระทบ ต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ

ความท้าทาย

การนำเข้าสินค้าในโครงการ DFQF มีเงื่อนไขที่ต้องผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดของสินค้าที่ไทยกำหนดไว้ คือ มี สัดส่วนมูลค่าเพิ่มภายในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของราคาสินค้าและมีหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Form DFQF) ที่ออกโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจของ ประเทศผู้ส่งออกแนบมาเป็นหลักฐาน และก่อนการเริ่มต้นใช้สิทธิเป็นครั้งแรกจำเป็นต้องส่งลายมือชื่อ (specimen signature) ของผู้มีอำนาจลงนามใน หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้ามาให้กรมศุลกากร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบความถูกต้องของ หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ซึ่งกรมศุลกากรได้รับ เอกสารลายมือชื่อฯ จากเพียง 3 ประเทศ ได้แก่ เอธิโอเปีย บังกลาเทศ และเบนิิน เท่านั้น และยังไม่ได้รับเอกสาร ดังกล่าวจากประเทศอื่น ๆ ทำให้ยังไม่สามารถใช้สิทธิ ในโครงการ DFQF ได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

การให้สิทธิพิเศษในโครงการ DFQF อยู่ระหว่างการ พิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษา ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าบางรายการในประเทศ ซึ่งจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและคำนึงถึง ผลประโยชน์ของภาคเอกชนไทยเป็นสำคัญ เนื่องจากการให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ฝ่ายเดียวทั้งนี้ หากมีการต่ออายุการดำเนินโครงการ DFQF ควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์โครงการให้เป็น ที่รู้จักมากยิ่งขึ้น พร้อมกับชี้แจงเงื่อนไขต่าง ๆ แก่ ภาคเอกชนเพื่อให้ใช้ประโยชน์จากโครงการนี้ รวมถึง จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางการค้า และสร้างความ เข้มแข็งแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดได้

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งานการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพิ่มเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาคผ่านการประสานนโยบาย

การยกระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาคในทุกมิติ เพื่อให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความมั่นคงและยั่งยืน โดยกลไกสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ คือ การประสานงานด้านนโยบายเศรษฐกิจมหภาคระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีเอกภาพ โดยประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประกอบด้วย กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งจะร่วมกันรับผิดชอบในประเด็นที่แตกต่างกันออกไปโดยมีการทำงานกันอย่างประสานใกล้ชิด

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ประเทศไทยสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไว้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏตามตัวชี้วัดด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการว่างงาน สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อสินเชื่อบริษัท ตลอดจนตัวชี้วัดด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อาทิ สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนทุนสำรองระหว่างประเทศต่อมูลค่าการนำเข้ารายเดือน ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับที่เหมาะสม

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีความก้าวหน้าที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการคลังในส่วนของนโยบายทางการคลังเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้มีความต่อเนื่องที่สำคัญ เช่น มาตรการการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะต่าง ๆ มาตรการยกระดับรายได้เกษตรกร มาตรการภาษี เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการในประเทศ โดยเฉพาะ SMEs และวิสาหกิจชุมชน มาตรการสนับสนุนนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการปรับปรุงพัฒนากฎระเบียบเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคธุรกิจและการลงทุนในประเทศและการดำเนินโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

เครื่องชี้วัดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ	2560	2561	2562
เสถียรภาพเศรษฐกิจในประเทศไทย			
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	0.7	1.1	0.7
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.2	1.1	1.0
หนี้สาธารณะต่อ GDP (ร้อยละ)	41.2	41.9	41.2
สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ต่อสินเชื่อบริษัท (ร้อยละ)	1.4	1.4	1.5
เสถียรภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศ			
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP (ร้อยละ)	9.6	5.6	7.0
หนี้ต่างประเทศต่อ GDP (ร้อยละ)	36.7	35.5	34.3
ทุนสำรองระหว่างประเทศ ต่อมูลค่าการนำเข้ารายเดือน (เดือน)	10.5	9.5	10.9

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากนี้ ยังได้มีการตราพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนการคลังระยะปานกลางทุก 3 ปี เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการด้านการคลังและงบประมาณของรัฐบาล รวมถึงยังได้มีการกำหนดสัดส่วนทางการคลังที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการคลัง การปรับปรุงกฎหมายวิธีการงบประมาณเพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณการบริหารและการควบคุมงบประมาณรายจ่าย ตลอดจนการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าสูงสุด และการจัดทำกลยุทธ์การบริหารหนี้สาธารณะระยะปานกลาง 5 ปี และกรอบการบริหารหนี้ (portfolio benchmark)

เพิ่มเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาคผ่านการประสานนโยบาย

เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนและความเสี่ยงในการบริหารหนี้ของรัฐบาลและหนี้ที่เป็นภาระต่องบประมาณตามกรอบวินัยการคลัง

ในด้านการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายเงินเพื่อทั่วไปสำหรับปี 2563 ที่ร้อยละ 1-3 ซึ่งสะท้อนแนวโน้มระดับราคาที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจ อาทิ การปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับมาตรฐานรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 (Thai Financial Reporting Standards: TFRS9) เพื่อให้บริการเงินของสถาบันการเงินสะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตที่แท้จริง การกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Loan To Value : LTV) เพื่อลดความเสี่ยงจากการการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์การกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพื่อให้สหกรณ์ฯ มีการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตด้านสภาพคล่องและด้านธรรมาภิบาลที่เหมาะสมและออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรการดำเนินการ เมื่อมีเหตุการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (market disruption) รวมถึงการปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการหยุดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ (circuit breaker) เพื่อให้การกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ฯ มีความคล่องตัวสามารถดำเนินการเพื่อบรรเทาผลกระทบได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น เป็นต้น

ความท้าทาย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อาจก่อให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของระดับหนี้สาธารณะอันเนื่องมาจากการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของรัฐบาลในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว อาทิ การช่วยเหลือ พันฟู และเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และอัตราการว่างงาน นอกจากนี้ หากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจภายหลังการสิ้นสุดลงของการแพร่ระบาดดังกล่าวเป็นไปอย่างเชื่องช้า ดุลบัญชีเดินสะพัดที่ลดลงจากการลดลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการจะเพิ่มแรงกดดันด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐจำเป็นต้องประสานการดำเนินนโยบายการเงินการคลังเพื่อประคับประคองและลดผลกระทบจากการปรับตัวลดลงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยการสร้างความมั่นใจว่ามาตรการเยียวยาทั้งทางการเงินและการเงินสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและตรงตามกลุ่มที่เดือดร้อนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะมาตรการสินเชื่อ นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญต่อการดูแลควบคุมและป้องกันการลุกลามของความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดในภาคเศรษฐกิจจริงที่อาจส่งผลกระทบต่อลุกลามไปยังภาคการเงินและภาคการคลัง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยจะต้องให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษกับเรื่องชีวิตที่สามารถสะท้อนผลกระทบทางเสถียรภาพเศรษฐกิจ อาทิ อัตราการว่างงานหนี้สินภาคธุรกิจ โดยเฉพาะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หนี้สินภาคครัวเรือน และหนี้สาธารณะ

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการทำงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการทำงานที่สอดคล้องกันระหว่างภาครัฐในทุกๆ ระดับ ตลอดจนภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างครอบคลุมและสมดุล โดยการสร้างความสอดคล้องเชิงนโยบายเป็นกลไกสำคัญในการทำให้นโยบายเพื่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับพื้นที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน สามารถดำเนินการได้จริง และมีประสิทธิภาพในระยะยาว

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

การดำเนินการยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายของไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเห็นได้จากการนำหลักการของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ามาใช้เป็นพื้นฐานในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) โดยหน่วยงานภาครัฐในทุกๆ ระดับได้ใช้เอกสารทั้งสองฉบับเป็นกรอบการกำหนดและดำเนินนโยบายในช่วงที่ผ่านมา ก่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างนโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ นอกจากนี้ ในปี 2556 ได้มีการจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2556 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนให้ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมถึงกำกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้วางแผนไว้ โดยภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วย 4 คณะอนุกรรมการ ได้แก่ (1) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน และ (4) คณะอนุกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

การดำเนินการที่ผ่านมา

จากการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 ได้มีการนำเสนอร่างแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เพื่อให้มีกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างบูรณาการ โดยมีหลักการคือการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผนทั้ง 3 ระดับของประเทศ บูรณาการการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน และการบูรณาการระบบข้อมูลและการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) นอกจากนี้ ได้มีการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่บุคลากรภาครัฐในระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การกำหนดและดำเนินนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติ

ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความท้าทาย

การเสริมสร้างความสอดคล้องเชิงนโยบายในระดับต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีอุปสรรคสำคัญคือ การที่แต่ละจังหวัดและพื้นที่มีบริบทการพัฒนาที่แตกต่างกันไป ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้การกำหนดนโยบายการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนระดับชาติอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนยังประสบปัญหาในด้านการจัดเก็บข้อมูลทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ ทำให้การใช้ข้อมูลเพื่อประเมินผลและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไปตามหลักการดำเนินนโยบายที่มีหลักฐานรองรับเป็นไปอย่างจำกัด

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดระดับประเทศ (national indicators) ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย เพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ โดยการเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมเพื่อให้นโยบาย/แนวทางนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalization และฟื้นฟูส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

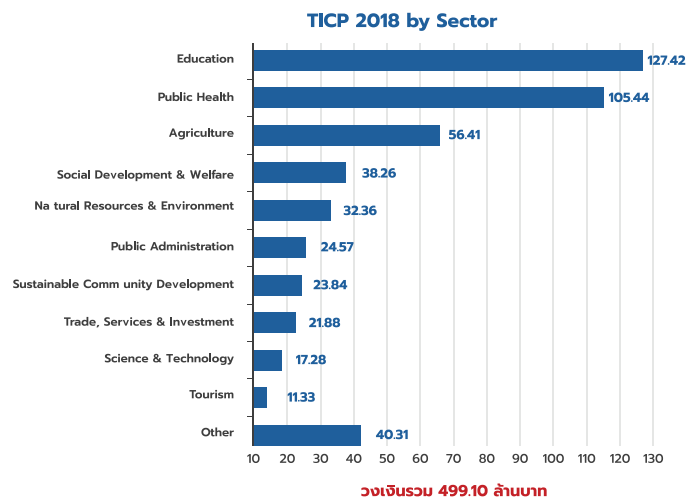
เคารพพื้นที่ทางนโยบายและความเป็นผู้นำของแต่ละประเทศ
ที่จะสร้างและดำเนินงานตามนโยบายเพื่อการจัดความยากจน
และการพัฒนาที่ยั่งยืน

การให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการโดยภาครัฐและภาคีการพัฒนาอื่น ๆ แก่ประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นต้องคำนึง ประเทศผู้รับเป็นหลัก เนื่องจากการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละประเทศควรขึ้นอยู่กับ บริบทการพัฒนาและประเด็นเร่งด่วนที่ประเทศนั้น ๆ ให้ความสำคัญเพื่อให้ทิศทางการพัฒนาสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชนมากที่สุด ดังนั้น ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประเทศผู้รับจะต้อง กำหนดและดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาของตนเอง โดยมีประเทศผู้ให้หรือภาคีการพัฒนาเป็นผู้สนับสนุน ความช่วยเหลือตามต้องการบนพื้นฐานความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ประเทศไทยได้ดำเนินการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา แก่นานาชาติประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV และ ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคต่าง ๆ ผ่านโครงการ ความร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ อาทิ การถ่ายทอด องค์ความรู้และเทคโนโลยีการให้ทุนการศึกษาและการจัดส่ง ผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานในประเทศผู้รับ โดยคำนึงถึง ประสิทธิภาพของความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (aid effectiveness) และความต้องการของประเทศผู้รับเป็นหลัก ในปี 2561 มีมูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนา 4,561.78 ล้านบาท¹ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของรายได้ มวลรวมประชาชาติ (Gross National Income: GNI) โดยแบ่งเป็น (1) เงินกู้ 477.01 ล้านบาท (ร้อยละ 9.8) (2) เงินให้เปล่าและความร่วมมือทางวิชาการ 1,662.45 ล้านบาท (ร้อยละ 36.44) และ (3) เงินบริจาคให้แก่ องค์การระหว่างประเทศ 2,452.32 ล้านบาท (ร้อยละ 53.76) ทั้งนี้ ในปี 2561 กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาได้ดำเนินโครงการจำนวน 87 โครงการ ใน 15 ประเทศ คิดเป็นมูลค่า 499.10 ล้านบาท² ปัจจุบัน แม้ว่าไทยยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศผู้รับในกลุ่ม ประเทศที่มีรายได้ปานกลางในระดับสูงตามเกณฑ์ของ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)

มูลค่าความร่วมมือเพื่อการพัฒนาให้แก่ต่างประเทศ โดย TICA
จำแนกตามรายสาขาความร่วมมือ ในปี 2561

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA)

¹ <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/page/มูลค่าความร่วมมือ-oda-ประเทศไทย?menu=5f44fc12904e0523fc266684>

² <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/page/มูลค่าความร่วมมือ-oda-ประจำปี-2561-ผ่าน-tica?menu=5f36328ad68bca0d54302feb>

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน
และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.15

เคารพพื้นที่ทางนโยบายและความเป็นผู้นำของแต่ละประเทศ
ที่จะสร้างและดำเนินงานตามนโยบายเพื่อการขจัดความยากจน
และการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินการที่ผ่านมา

ในปี 2563 ภาครัฐมีการดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานหรือมีแผนจะดำเนินงานทั้งหมด 148 โครงการ โดยแบ่งเป็นโครงการด้านเศรษฐกิจ 64 โครงการใน 16 ประเทศ ประกอบด้วยโครงการด้านการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว และการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ซึ่งส่วนมากดำเนินการในเมียนมาและ สปป.ลาว และโครงการด้านสังคม 84 โครงการใน 13 ประเทศ ประกอบด้วยโครงการด้านสาธารณสุข การพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาสังคมซึ่งส่วนมากดำเนินการในกัมพูชาและสปป.ลาว ทั้งนี้ แผนกิจกรรมทั้งหมดเป็นไปตามผลการประชุมที่เกี่ยวข้องและนโยบายหรือข้อเสนอของประเทศผู้รับ

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยควรมีการจัดทำแผนพัฒนาโครงการระยะยาว โดยมีระยะเวลาประมาณ 3-5 ปี เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติเรื่องเวลาและทรัพยากร ผ่านการวางแผนโครงการจากการสำรวจแนวทางนโยบายและความพร้อมในการดำเนินงาน พร้อมทั้งจัดทำแผนงาน กำหนดตัวชี้วัดรวมและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานในแต่ละส่วนให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงาน นอกจากนี้ ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำข้อมูลไปปรับแก้ให้โครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดทำในรูปแบบรายงานประจำปีหรือรายไตรมาส

ความท้าทาย

ประเทศผู้รับความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาจากไทย บางส่วนยังมีข้อจำกัดในด้านศักยภาพเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินนโยบายที่มีหลักฐานรองรับ (evidence-based policy making) ซึ่งอาจส่งผลให้การกำหนดสาขาความร่วมมือหรือโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ โครงการส่วนใหญ่ของไทยเน้นการดำเนินงานในระยะสั้นหรือประมาณ 1 ปี ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเร่งรัดและในบางครั้งขาดความเป็นระบบและยากต่อการประเมินผล

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการทำงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการเสริมสร้าง
หุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วนในการระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ
เทคโนโลยี และทรัพยากรเงิน เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืนในทุกประเทศโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา

การยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เริ่มต้นที่การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงาน
ร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศ อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม
ในการระดมความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และทรัพยากรทางการเงินเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทั้ง
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การพัฒนากลไกความร่วมมือหลายภาคส่วน ตลอดจนระบบการติดตาม
ความก้าวหน้าของการดำเนินงานร่วมกัน จะมีส่วนช่วยให้ประเทศต่าง ๆ สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย การดำเนินการที่ผ่านมา

การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินงาน
เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยสะท้อน
ให้เห็นจากองค์ประกอบของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนา
ที่ยั่งยืน (กพย.) ตลอดจน 4 คณะอนุกรรมการภายใต้
กพย. ในฐานะกลไกระดับชาติในการกำหนดนโยบาย
และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนให้ครอบคลุม
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ
ซึ่งมีผู้แทนจากหลายภาคส่วน อาทิ (1) ภาคเอกชน
ได้แก่ ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทน
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2) ภาควิชาการ
ได้แก่ ผู้แทนสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และผู้แทน
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ (3) ภาค
ประชาสังคม ได้แก่ ผู้แทนมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อม
ไทยและผู้แทนสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคม
และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ในปี 2561 ได้มีการจัดตั้ง
คณะทำงานร่วมภาคประชาสังคมและภาครัฐเพื่อ
ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Open-ended
Working Group for SDGs: OEKG for SDGs)
เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมในการดำเนิน
งานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย
อีกด้วย

OEKG for SDGs ได้มีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาส
การมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง และเป็นเวทีในการหารือ
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมตลอดจนภาคส่วน
อื่น ๆ ที่มีความสนใจ โดยได้จัดประชุมแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ อาทิ บทบาทของ
สตรีในการพัฒนาที่ยั่งยืน ภาคธุรกิจกับสิทธิ
มนุษยชน การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม
ของโครงการขนาดใหญ่ และการระดมทุนเพื่อ
การพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งในปี 2563 ภาคเอกชนได้มี
การจัดนิทรรศการ Thailand Sustainable Expo
(TSX) ขึ้นเพื่อสร้างความตระหนักรู้เรื่องเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนแก่สังคมในวงกว้าง และเพื่อ
แสดงบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ของภาคเอกชนใน
ช่วงที่ผ่านมา นอกจากนี้ ได้มีการจัดงาน Youth in
Charge Symposium โดยเกิดความร่วมมือระหว่าง
หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเปิดโอกาสให้
เยาวชนได้ร่วมกันหารือและเสนอความคิดเห็นใน
ประเด็นทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และจะมีการดำเนิน
กิจกรรมต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างบทบาทของเยาวชน
ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.16

ยกระดับหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการเสริมสร้าง
หุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วนในการระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญ
เทคโนโลยี และทรัพยากรเงิน เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืนในทุกประเทศโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา

ความท้าทาย

แม้ว่าภาคส่วนต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่องผ่านเวทีและ
กลไกที่ได้จัดตั้งขึ้น แต่การดำเนินงานเพื่อยกระดับ
หุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วนของไทยยังไม่มี
ระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ทำให้การติดตาม
ความก้าวหน้าและการระบุประเด็นความท้าทายใน
ด้านดังกล่าวยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร นอกจากนี้
การดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบหุ้นส่วน ความร่วมมือ
หลายภาคส่วนยังไม่เป็นเอกภาพ ซึ่งอาจทำให้ขาด
ความต่อเนื่องในการดำเนินงานได้

ข้อเสนอแนะ

ควรจัดทำระบบติดตามและประเมินผลการดำเนิน
โครงการและกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืนในรูปแบบหุ้นส่วนความร่วมมือหลายภาคส่วน
เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน ตลอดจน
ความก้าวหน้าและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม
ซึ่งระบบดังกล่าวจะช่วยช่วยลดความซ้ำซ้อนของ
การทำงานระหว่างหน่วยงานพร้อมทั้งชี้เป้าให้ทุกภาค
ส่วนร่วมกันขับเคลื่อนประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ได้ภายในปี 2573

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการทำงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

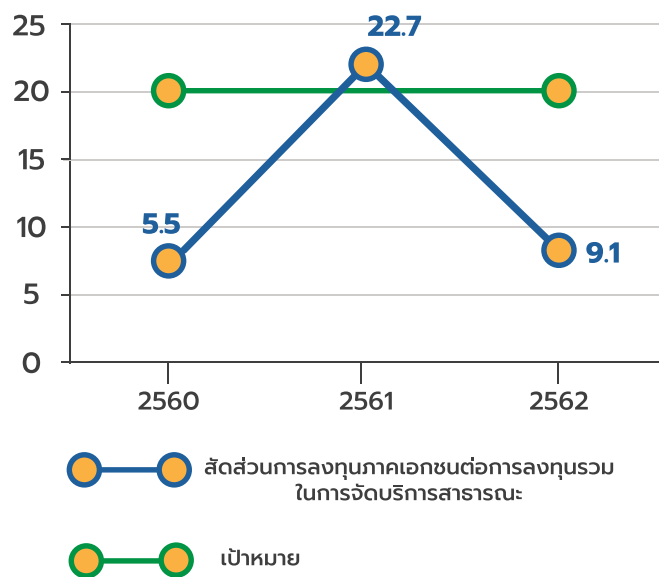
สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน
และประชาสังคม โดยต่อยอดจากประสบการณ์และกลยุทธ์
ด้านจัดหาทรัพยากรของหุ้นส่วน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในบริการสาธารณะมีความสำคัญต่อการปรับสมดุลภาครัฐ ซึ่งมุ่งเน้นการสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนและประชาสังคม และลดขนาดภาครัฐให้มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการประกอบการ ผ่านการกำหนดกฎระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจภาคเอกชนทุกขนาด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการบริการต่าง ๆ ได้มากขึ้น มีทางเลือกที่หลากหลาย และยังช่วยพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริการสาธารณะให้สูงขึ้นอีกด้วย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

บทบาทของภาคเอกชนในการร่วมลงทุนในบริการสาธารณะโดยภาพรวมกระจายตัวอยู่ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคม การสื่อสารและโทรคมนาคม รวมถึงการศึกษาและสาธารณสุข ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเทียบเคียงจากข้อมูลการลงทุนในบริการสาธารณะที่ภาคเอกชนร่วมลงทุนกับภาครัฐพบว่า ในปี 2560 มีสัดส่วนการลงทุนของภาคเอกชนต่อการลงทุนรวมในการจัดบริการสาธารณะอยู่ที่ร้อยละ 5.5 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.7 ในปี 2561 และลดลงเป็นร้อยละ 9.1 ในปี 2562 โดยเฉลี่ยทั้ง 3 ปี อยู่ที่ร้อยละ 12.5 อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้กำหนดเกณฑ์เป้าหมายในการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสมภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐไว้ที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในช่วงปี 2561-2565 ซึ่งถือว่าการดำเนินการของไทยดังกล่าวยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายดังกล่าว

สัดส่วนการลงทุนภาคเอกชนต่อการลงทุนรวม
ในการจัดการบริหารสาธารณะ

ที่มา: สศช., รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติปี 2562

สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน
และประชาสังคม โดยต่อยอดจากประสบการณ์และกลยุทธ์
ด้านจัดหาทรัพยากรของหุ้นส่วน

การดำเนินการที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2558 – 2562 ซึ่งได้กำหนดกิจการที่ (1) ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน อาทิ ถนนที่มีการเก็บค่าผ่านทางระหว่างเมือง สถานีขนส่งมวลชนและกระจายสินค้า ระบบตัวร่วม โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนเศรษฐกิจดิจิทัล และ (2) สนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน อาทิ ระบบขนส่งมวลชนทางรางในเมือง ระบบรถไฟความเร็วสูง โครงข่ายโทรคมนาคม ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยมีประมาณการมูลค่าเงินลงทุนรวมทั้งสองประเภทอยู่ที่ 1.58 ล้านล้านบาท ทั้งนี้ โครงการสำคัญที่เอกชนร่วมลงทุน ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้มช่วงศูนย์วัฒนธรรม-มีนบุรีของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย และโครงการระบบขนส่งมวลชนทางรางในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ช่วงบางซื่อ – รังสิตของการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่กำหนด อาทิ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน และการจัดบริการด้านสาธารณสุขของภาคเอกชน

ความท้าทาย

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยังเผชิญกับข้อจำกัดในการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะในส่วนท้องถิ่นที่ยังมีกระบวนการความร่วมมือค่อนข้างน้อยซึ่งอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มได้ อีกทั้งยังขาดนโยบายที่ชัดเจนในการให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการในบางด้าน อาทิ ด้านการศึกษาและสาธารณสุข เนื่องจากโครงการร่วมทุนในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ นอกจากนี้กระบวนการดำเนินการที่ค่อนข้างซับซ้อนของภาครัฐทำให้เกิดความล่าช้าและขาดประสิทธิภาพในบางขั้นตอน อาทิ กระบวนการสำรวจและประกวดราคา การจัดสรรกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนอาจมีความเป็นไปได้ที่ต้องลดทอนคุณภาพการให้บริการหรืออาจมีการผลักภาระต้นทุนไปสู่ประชาชน อันเนื่องมาจากการลงทุนในการให้บริการที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการมุ่งเน้นคุณภาพการบริการและผลประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะการให้ความสำคัญในการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ ควรสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างทั่วถึง ทั้งในระดับนโยบาย ส่วนกลาง ระดับปฏิบัติ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดกระบวนการความร่วมมือมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสนับสนุนการผลักดันรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านอื่น ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการด้านการศึกษาและบริการสาธารณสุขในพื้นที่

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยกระดับการสนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ให้เพิ่มการมีอยู่ของข้อมูลที่มีคุณภาพ ทันเวลาและเชื่อถือได้ จำแนกตามรายได้ เพศ อายุ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สถานะการอพยพ ความพิการ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของประเทศ ภายในปี 2563

การมีฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ มีความทันสมัย และเป็นปัจจุบัน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของแต่ละประเทศ เนื่องจากข้อมูลเป็นองค์ประกอบหลักในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่มีหลักฐานรองรับ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น การสนับสนุนด้านขีดความสามารถในการจัดเก็บและนำข้อมูลไปใช้ได้ประโยชน์อย่างเหมาะสมให้กับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด จึงเป็นสาขาความร่วมมือที่นานาประเทศควรให้ความสำคัญ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ในช่วงที่ผ่านมา สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สช.) ได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของหน่วยงานภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศ โดยได้ร่วมกับหน่วยงานระดับกระทรวงทุกแห่งจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยโดยเน้นกระบวนการหารือและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยได้เริ่มใช้แผนแม่บทสถิติฯ ฉบับที่ 1 ระหว่างปี 2554 - 2558 และในปัจจุบันอยู่ระหว่างการประกาศใช้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) นอกจากนี้ ภาครัฐยังอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำ “หลักการพื้นฐานสถิติทางการ” เพื่อส่งเสริมให้ข้อมูลตัวชี้วัดที่มีอยู่สามารถจัดจำแนกย่อยในมิติต่าง ๆ อาทิ เพศ อายุ และพื้นที่

การดำเนินการที่ผ่านมา

ในการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสถิติทางการ สช. ได้ร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย (national indicators) ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล อันจะนำไปสู่ตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดสากล (global indicators) ตัวชี้วัดทดแทน (proxy indicators) และตัวชี้วัด

เพิ่มเติม (additional indicators) ที่สามารถสะท้อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในระดับสากลและระดับประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ สช. ยังมีความร่วมมือกับธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ในการศึกษาการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ในการจัดทำแผนพัฒนาข้อมูลและเสริมสร้างศักยภาพทางสถิติระยะ 5 ปี (ค.ศ. 2017 - 2021) โดยเน้นข้อมูลเพื่อสนับสนุนการประเมินและติดตามนโยบายด้านความเท่าเทียมของเด็กซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเปราะบาง และประเทศไทยได้ตอบรับเข้าร่วมเป็น Pilot Country โครงการ Civil Registration and Vital Statistics ภายใต้การสนับสนุนของ UNESCAP เพื่อจัดทำรายงานการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับการประเมินความครอบคลุมของการจดทะเบียนการเกิดและการจดทะเบียนการตาย นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินการศึกษาการปรับปรุงพระราชบัญญัติสถิติฯ เพื่อให้สามารถเข้าถึงและนำข้อมูลจากระบบทะเบียนมาใช้เพื่องานด้านสถิติให้มากขึ้น

SDG
17.18

ความท้าทาย

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐควรมีระบบการบริหารจัดการสถิติแบบรวมศูนย์ โดยควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักเรื่องสถิติของประเทศ (statistical gateway) เพื่อให้สามารถบริหารจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องบูรณาการความร่วมมืออย่างจริงจัง นอกจากนี้ ยังควรเร่งใช้ประโยชน์จากข้อมูลเชิงสถิติในการกำหนดนโยบายและดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่งlobalการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่อยอดจากข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาตัวชี้วัดความก้าวหน้า
ของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถด้านสถิติ
ในประเทศกำลังพัฒนา ภายในปี 2573

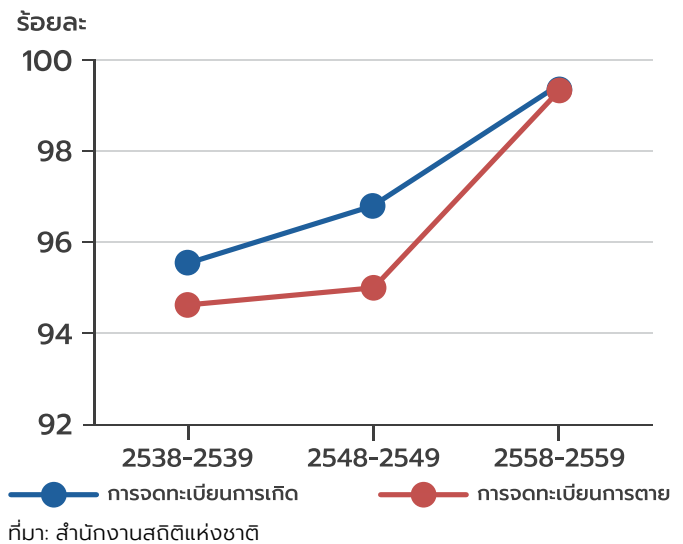
การติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) แล้ว ยังจำเป็นต้องอาศัยตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยชุดข้อมูลที่สำคัญจำนวนมากต้องมาจากการทำสำมะโนประชากรและเคหะ ซึ่งจะมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยแยกตามเพศอายุ ระดับรายได้ และอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนส่งผลกระทบต่อในเชิงบวกแก่ทุกกลุ่มในสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้เริ่มจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2503 และได้มีการดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทุก 10 ปี โดยสำมะโนประชากรและเคหะฉบับล่าสุดได้จัดทำในปี 2553 นอกจากนี้ได้มีการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากรทุก 10 ปี โดยข้อมูลล่าสุดจากรายงานการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร พ.ศ. 2558 - 2559 พบว่าอัตราการจดทะเบียนการเกิดของไทยอยู่ที่ร้อยละ 99.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 96.4 ในปี 2548 - 2549 แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายของสหประชาชาติ ซึ่งกำหนดให้มีอัตราการจดทะเบียนการเกิดร้อยละ 100 ในขณะที่อัตราการจดทะเบียนการตายอยู่ที่ร้อยละ 99.3 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 95.2 ในปี 2548 - 2549 สูงกว่าค่าเป้าหมาย ซึ่งกำหนดให้มีอัตราการจดทะเบียนการตายอยู่ที่ร้อยละ 80

นอกจากนี้ ประเทศไทยมีการดำเนินการเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความก้าวหน้าการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยปัจจุบัน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ร่วมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีการพัฒนาทั้งในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่นและภาคีการพัฒนาระหว่างประเทศ อาทิ UNDP และ OECD ในการพัฒนาการติดตามความก้าวหน้าและวัดผลการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน โดยเฉพาะการยกระดับมาตรฐานทางสถิติในการวัดผลความก้าวหน้าการขับเคลื่อนการพัฒนาของไทยในมิติต่างๆ รวมทั้งการให้การส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถทางสถิติของประเทศอาเซียน ผ่านกลไกการทำงานของอาเซียน เช่น คณะกรรมการระบบสถิติ

อัตราการจดทะเบียนการเกิด/ตาย

ของประชาคมอาเซียน (The ASEAN Community Statistical System Committee)

ในขณะเดียวกัน ข้อมูลผลการจัดอันดับประเทศที่มีความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเครือข่าย Sustainable Development Solutions Network (SDSN) ซึ่งเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนการทำงานของผู้เชี่ยวชาญอิสระทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติระดับโลกปี 2562 ระบุว่า ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับในอันดับที่ 41 จาก 166 ประเทศ ลดลงมา 1 อันดับ จากปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยยังคงถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 1 ตามมาด้วยเวียดนามในอันดับที่ 2 (อันดับที่ 49 จาก 166 ประเทศ)

เสริมความแข็งแกร่งให้แก่กลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17

SDG
17.19

ต่อยอดจากข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาตัวชี้วัดความก้าวหน้า
ของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
และสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถด้านสถิติ
ในประเทศกำลังพัฒนา ภายในปี 2573

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการยกระดับขีดความสามารถเชิงสถิติของภาคีและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 ประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียนได้ผลักดันการจัดทำสถิติด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาและใช้งานนวัตกรรมในการเก็บรวบรวม ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูล และให้การสนับสนุนการต่อยอดความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านสถิติของอาเซียนผ่านโครงการเสริมสร้างศักยภาพการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคด้านสถิติ นอกจากนี้ ในส่วนของการดำเนินงานในประเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้กำหนดให้มีการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะฉบับใหม่ในปี 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและลักษณะพื้นฐานของประชากรตามที่อยู่อาศัยจริงครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นสำหรับใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์จากประชาชนผู้ให้คำตอบโดยตรงได้ อีกทั้งการจัดเก็บข้อมูลในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อาจทำให้ได้ข้อมูลสถิติประชากรที่มีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากลักษณะทางประชากรและการย้ายถิ่นของประชากรมีความเปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์ปกติ จึงมีความจำเป็นต้องเลื่อนการดำเนินการดังกล่าวออกไปจนกว่าสถานการณ์การระบาดจะสิ้นสุด

ความท้าทาย

การจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนหลายตัวมีความท้าทาย โดยเฉพาะในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ เนื่องจากกระบวนการจัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลมีความละเอียดซับซ้อน รวมทั้งต้องอาศัยงบประมาณเทคโนโลยีสารสนเทศและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ยังมีความท้าทายจากระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ยังไม่เป็นเอกภาพ และยังไม่มีแพลตฟอร์มกลางในการบูรณาการข้อมูล ทำให้ยากต่อการนำไปข้อมูลไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งรัดการตั้งเครือข่ายกลไกความร่วมมือระดับชาติในการจัดทำข้อมูลการติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนการพัฒนาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาจพิจารณาการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเพื่อให้การรายงานและติดตามผลการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นไปอย่างรอบด้านและเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้